

**Universitatea Pedagogică
de Stat „ION CREANGĂ”
din Chișinău**

str. Ion Creangă, nr. 1, MD - 2069,
Chișinău, Republica Moldova
www.upsc.md

CENTRUL DE FORMARE CONTINUĂ

PROGRAMUL DE STUDII

0111.4 PSIHOPELAGOGIE SPECIALĂ

Studii de calificare profesională suplimentară

1800 ORE/60 CREDITE

CATALOGUL CURSURILOR

2020-2022

Denumirea programului de studii	Psihopedagogie specială
Ciclul	Formare profesională continuă / (Re) calificare profesională
Denumirea cursului	Anatomia și fiziologia sistemului nervos central
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Psihologie și Psihopedagogie Specială, Catedra Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Ponomari Dorina, dr., lect. univ.
Cadre didactice implicate	-
e-mail	dorinaponomari@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
F.01.O.001	3		I	90	24	66

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Anatomia și fiziologia SNC prezintă baza teoretico-metodologică a psihopedagogiei speciale. Cunoștințele structurii și funcționalității aparatului neurologic asigură posibilitatea de analiză a problemelor copiilor cu CES și a mecanismelor educațional-recuperatoare.

Sarcinile disciplinei:

- Cunoașterea studenților cu organizarea morfologică a SNC, etapelor de dezvoltare.
- Cunoașterea cu structura și funcționalitatea elementelor neurologice de bază.
- Prezentarea sistemelor reflectoare la diferite niveluri a SNC și mecanismele de integrare lor.
- Înșușirea mecanismelor de realizare a activității nervoase inferioare și superioare.

Cunoașterea cu funcționalitatea sistemelor neurologice și vegetative ca mecanism de integrare a activității umane.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

- Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii:** Noțiunile structurale și funcțiile de bază a SNC. Principiile organizării mecanismelor de integrare a structurilor ontogenetice. Analiza realizării activității neurologice și neurochimice în asigurarea activității biologice și psihologice. Organizarea sistemelor funcționale aferente și eferente în asigurarea adaptivă a organismului în viața socială. Aplicarea cunoștințelor anatomo-fiziologice în descrierea problemelor copiilor cu CES.

- Aplicarea cunoștințelor și a concepției :**

Cunoștințele acumulate asigură posibilitatea de percepere a personalității copilului cu CES în modul aprecierii structurii problemelor la particularitățile compensării neajunsurilor.

- Raționalizare și decizii:**

Operarea corectă de formarea normală a SNC, realizarea analitică a cauzelor dezvoltării heterocronice a diferitelor sisteme. Formularea deciziilor prognostice de dezvoltare în caz de abateri în evoluția morfo-funcțională.

- Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii:**

Formarea corectă a noțiunilor anatomice, ierarhiei lor și mecanismelor de integrare. Prezentarea cazurilor practice de insuficiență morfologică și abaterea funcționalității de la normalitate.

- Dezvoltarea profesională continuă:**

Realizarea studiului individual a diferitelor forme de patologie a sistemului nervos central cu aprecierea

mecanismelor intacte și posibilitatea lor în educație integrală a copiilor.
Finalități de studii realizate la finele cursului
Studentii la finele cursului vor : <ul style="list-style-type: none">• Cunoaște structura SNC și evoluția ei, organizarea sistemelor funcționale.• Folosi cunoștințele în aprecierea modelelor de dizontogeneză și urmările lor.• Analiza diferite forme de reflexe (condiționale și necondiționale) și rolul lor în activitatea psihică.• Aplica cunoștințele acumulate în studiul disciplinelor înrudite.• Realiza studiul individual a literaturii noi.
Preconții
Cunoștințele liceale a obiectelor ciclului biologic și chimic.
Conținutul unităților de curs
<ol style="list-style-type: none">1. Sistemul nervos: Central-componenta. Periferic-componenta. Funcționalitate. Metodele de studiu2. Caracteristici generale: Țesutul nervos. Structurile neuronale. Celulele gliale. Funcționalitatea elementelor neuronale, gliale. Mecanismul de integrare a țesutului nervos3. Embriogeneza SNC: Etapele de formare. Învelișurile SNC. Sistemul ventricular4. Fiziologia structurilor excitabile: Noțiuni de reacție biologică. Excitabilitatea. Excitație. Inhibiție. Fiziologia neuronului. Potențialele electrice5. Caracteristicile generale a SNC: Reflexul. Arcul reflexiv. Coordonarea și integrarea reflexelor. Codificarea informației. Principial dominante6. Creierul spinal: Organizarea neurofuncțională. Căile de propagare. Activitatea reflectivă. Reflexele spinale.7. Trunchiul cerebral: Mielencefalul (structura, nuclee, nervii cranieni). Metencefalul. Puntea lui Varolio. Cerebelul. Mezencefal8. Creierul intermediar: Talamusul. Hipotalamusul. Sistemul hipotalamo-hipofizar. Reglarea vegetativă și comportamentală9. Sistemul limbic: Componente. Funcțiile. Activitatea emoțională și sistemul limbic.10. Nuclee bazale: Sistemul. Nucleul caudat. Nucleul lenticular. Căile de propagare. Funcțiile nucleilor bazali
Strategii de predare și învățare
Prelegerea, explicația, discuția, dezbateră, conversația euristică, studiul individual, răspunsuri orale, proiectul, activități în grup etc., elaborarea și susținerea proiectului orei educative, consultarea surselor bibliografice de bază.
Strategii de evaluare
<ul style="list-style-type: none">• Evaluare curentă: Evaluarea se bazează pe rezultatele a două lucrări de evaluare curentă, sub formă de test, participarea în discuții în timpul seminarelor. Portofoliu (60% din nota finală).• Evaluarea finală de examen: Evaluarea finală se realizează sub forma de test și constă în prezentarea unui răspuns complet care să conțină viziunea de ansamblu a obiectului studiat. Portofoliu (40% din nota finală).
Bibliografie
Obligatorie: <ol style="list-style-type: none">1. Guțu I. Fiziologia sistemului nervos – material didactic. Chișinău 1997.

2. Niculescu CT, Voiculescu B, Niță, etc. Anatomia și fiziologia omului: compendiu, București, Editura Corint. 2014.
1. Ranga V., Seicaru T., Alexe F. Anatomia și fiziologia omului. București, 2009.
3. Ștefăneț M. Ț „Anatomia și fiziologia omului”, volumul I, II, III Centrul Editorial – Poligrafic Medicina. Chișinău 2007/2008/2009
4. Tofan M. Plămădeală I. Atlas de anatomie. Oradea, 2009.

Opțională:

1. Новикова И.А, Полькова О.Н., Лебедев А.А. Практическое пособие по анатомии и физиологии. 2007.
2. Chiriță Andrei Curs de Neuropsihologie. Universitatea din București. Facultatea de Psihologie și Științele ale Educației. 2008. <https://ru.scribd.com/doc/116223202/Andrei-Chirita-Curs-Neuropsihologie>
3. Козлов В.И. Цехмистренко Т.А. Анатомия нервной системы – Москва: Мир 2003.

Denumirea programului de studii	Psihopedagogie Specială
Ciclul	Formare profesională continuă / calificare profesională suplimentară
Denumirea cursului	Psihologia specială
Facultatea	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială
Catedra responsabilă de curs	Catedra Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Ciobanu Adriana, dr. conf. universitar
Cadre didactice implicate	-
e-mail	andrianaceban@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
F.01.O.002	5		I	150	40	110

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul *Psihologia specială* face parte din seria de discipline ce au misiunea să asigure pregătirea fundamentală a specialistului în domeniul psihopedagogiei speciale. Ea stă la baza formării la formabili a sistemului de cunoștințe, abilități și atitudini privind legăturile dezvoltării psihice a persoanelor cu dizabilități, evoluția și dezvoltarea lor psihică, modalitățile corectiv-recuperative pentru valorificarea potențialului uman existent și formarea personalității acestora în vederea integrării socio-profesionale cât mai adecvate.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Cognitive:

- cunoașterea fundamentelor teoretice și starea actuală a cercetărilor științifice în domeniul psihologiei speciale;
- înțelegerea legăturilor generale și specifice de dezvoltare psihică a copilului cu dizabilități;
- descrierea specificului evoluției și dezvoltării psihice a copilului cu dizabilități;
- identificarea metodelor și tehnicilor de cercetare psihologică.

Aplicative:

- identificarea și operarea corectă cu noțiunile specifice psihologiei speciale;
- utilizarea deprinderilor și abilităților formate, a metodelor și tehnicilor de cercetare psihologică a copilului cu dizabilități;
- sesizarea schimbărilor de orice natură, care au apărut în dezvoltarea psihică a copiilor cu diferite forme de dizabilități;
- construirea exactă a raționamentelor;
- enunțarea adecvată a deciziilor.

Integrative:

- formularea corectă a gândurilor, ideilor specifice psihologiei speciale;
- aprecierea importanței cunoașterii specificului de dezvoltare psihică al copilului cu diferite forme de dizabilități și receptarea adecvată a acestei informații;
- schimbul continuu de informații privind evoluția și dezvoltarea psihică a copilului cu dizabilități.

Finalități de studii

La sfârșitul cursului masterandul va putea să:

- Să cunoască fundamentele teoretice și starea actuală a cercetărilor științifice în domeniul psihologiei speciale;

- Să înțeleagă legitățile generale și specifice de dezvoltare psihică a copilului cu dizabilități;
- Să descrie specificul evoluției și dezvoltării psihice a copilului cu dizabilități;
- Să identifice metodele și tehnicile de cercetare psihologică;
- Să identifice și opereze corect cu noțiunile specifice psihologiei speciale;
- Să utilizeze deprinderile și abilitățile formate, a metodelor și tehnicilor de cercetare psihologică a copilului cu dizabilități;
- Să sesizeze schimbările de orice natură, care au apărut în dezvoltarea psihică a copiilor cu diferite forme de dizabilități;
- Să formuleze corect gândurile, ideile specifice psihologiei speciale;
- Să aprecieze importanța cunoașterii specificului de dezvoltare psihică al copilului cu diferite forme de dizabilități și receptarea adecvată a acestei informații;
- Să schimbe continuu informații privind evoluția și dezvoltarea psihică a copilului cu dizabilități.

Precondiții

Pentru a înțelege și a însuși cursul *Psihologia specială*, formabilii trebuie să posede cunoștințe de anatomie, fiziologie și patologie a sistemului nervos central, a structurii și funcționării analizatorilor. Ei trebuie să dețină informații privind evoluția, dezvoltarea mecanismele și relația existentă între fenomenele/procesele psihice și substratul neuronal, creier și comportamentul omului. Ei trebuie să posede cunoștințe privind specificul dezvoltării proceselor cognitive, afective și volitive, a personalității și particularităților individual-tipologice, a relațiilor interpersonale a copiilor tipici.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Obiectul și problematica psihologiei speciale. Conținutul și structura psihologiei speciale. Statutul interdisciplinar, relațiile cu psihologia generală, pedagogia generală și alte științe. Delimitări conceptuale. Metodele psihologiei speciale. Repere istorice și contemporane în domeniul psihologiei speciale. Compensarea și terapia devierilor în dezvoltarea psihică a copiilor cu dizabilități.

Tema 2. Problema disontogeniilor și clasificarea lor. Conceptul de disontogenie. Cauzele apariției disontogeniilor. Parametrii clinici ai disontogeniilor. Parametrii psihologici ai disontogeniilor. Clasificarea disontogeniilor. Legitățile generale și specifice de dezvoltare psihică a copiilor cu dizabilități

Tema 3. Tulburările mintale la copii. Dizabilitatea mintală: definire și etiologie. Diversitatea terminologiei. Dinamica și patogenia dizabilității mintale. Clasificarea dizabilității mintale. Principalele trăsături de specificitate la copiii cu dizabilitate mintală. RDP/intelect de limită.:definire, etiologie și clasificare. Caracteristica psihologică a copiilor cu RDP/intelect de limită. Demența: definire, etiologie și clasificare. Caracteristica psihologică a copiilor cu demență.

Tema 4. Caracteristica copiilor cu dezvoltare psihică deficitară. Dizabilitatea de auz: etiologie și clasificare. Particularități de dezvoltare psiho-fizică a copilului cu surditate. Dizabilitatea de vedere: etiologie și clasificare. Caracteristica psihologică a copiilor cu dizabilitate de vedere. Tulburările de limbaj: clasificare și cauze generale. Deficitul fizic și neuromotor: definire, etiologie, clasificare. Paralizie cerebrală infantilă: definire, clasificare.

Tema 5. Dezvoltarea psihică denaturată la copiii. Conceptul de dizabilitate multiplă. Caracteristica psihologică a copiilor cu dizabilități multiple. Tulburarea de spectru autist: terminologie, frecvență și etiologie. Autismului infantil: caracteristica psihologică.

Tema 6. Dezvoltarea psihică dizarmonioasă. Psihopatia: definire, etiologie, patogenie și clasificare. Diferențierea psihopatiilor de alte stări patologice. Căile de reabilitare a copiilor cu diferite forme de psihopatie.

Strategii de predare și învățare
Ținând cont de principiul interacțiunii active profesor-formabil, de caracterul materiei de studiu, de caz, de situație, vor fi aplicate: conversația, demonstrația, studiul de caz, cooperarea, exercițiul, experimentarea, consultația, referatul.
Strategii de evaluare
Evaluarea curentă: Evaluarea se bazează pe rezultatele a două lucrări de evaluare curentă, sub formă de test, participarea la discuții în timpul seminarelor. Portofoliu. (60% din nota finală).
Evaluarea finală de examen: Evaluarea finală se realizează sub formă de test și constă în prezentarea unui răspuns complet care să conțină viziunea de ansamblu a obiectului studiat. Portofoliul. (40% din nota finală).
Bibliografie
Obligatorie: 1. Buică, Cristian Bazele defectologiei. București, 2004. 2. Ciobanu, Adriana Psihologia specială. Chișinău, 2019. 3. Păunescu, C., Mușu, I. Psihopedagogie specială integrată. Handicap mintal, București, 1997. 4. Verza, E. Psihopedagogie specială, București, 1997 5. Лебединский, В.В. Нарушения психического развития у детей. МГУ, 1985 6. Выготский, Л.С. Собр. Соч. Москва, 1983 – Т. 5.
Opțională: 1. Arcan, P., Ciumăgeanu, D. Copilul deficient mintal. Timișoara, 1980. 2. Gherguț, A. Sinteze de psihopedagogie specială. Iași, 2005. 3. Olărescu, V. Reținere în dezvoltarea psihică. Program analitic al cursului. Chișinău, 1989. 4. Лапшин, В.А., Пузанов, Б.П. Основы дефектологии. Москва, 1991. 5. Рубинштейн, С.Я. Психология умственно отсталого школьника. Москва, 1979.

Denumirea programului de studii	Psihopedagogie specială
Ciclul	Formare profesională continuă / (re) calificare profesională
Denumirea cursului	Pedagogia specială
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială Catedra de Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Aurelia Racu, dr. hab., prof. univ.
Cadre didactice implicate	Aurelia Racu, dr. hab., prof. univ.
e-mail	racuaurelia13@gmail.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
F.01.O.003	5		I	150	40	110

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul "Pedagogia specială" este orientat spre pregătirea și formarea specialiștilor în domeniul pedagogiei speciale, pentru facilitarea accesului la noile achiziții științifice, teoretice, metodologice și ale specificului implementării terapiilor educațional-recuperative a copiilor cu dizabilități, pentru cunoașterea experiențelor și concepțiilor teoretice și practice ale specialiștilor din domeniul psihopedagogiei speciale și nu în ultimul rând pentru afirmarea și diseminarea informațiilor în domeniul pedagogiei speciale. Studiarea acestui curs va avea o contribuție în mișcarea de idei din științele psihopedagogice. Studenții vor învăța cum să identifice diverse aspecte teoretice, metodologice și practic aplicative ale terapiilor educațional-recuperative pentru persoanele situate la extremele dezvoltării / a celor aflați în dificultate și ale celor care au nevoie de o intervenție psihopedagogică specializată, atât în plan educațional-instructiv, cât și în cel al orientării socio-profesionale.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

- Încadrarea pedagogiei speciale în contextul disciplinelor psihopedagogice, educaționale și sociologice, vizând *cunoașterea problematicii referitoare la persoanele cu deficiențe* la intervenția terapeutică și modelarea compensatorie;
- Aprofundarea cunoștințelor din domeniul psihopedagogiei speciale, referitoare la particularitățile copiilor cu deficiențe și cu nevoi aparte de sprijin, vizând pregătirea acestora pentru integrarea școlară și comunitară;
- Orientarea studenților spre teoriile moderne cu privire la integrare, socializare, normalizare, incluziune și la specificul realităților din țara noastră în contextul prevederilor cuprinse în Codul Educației al Republicii Moldova (2014), cu privire la cele două forme de bază ale educației speciale: în instituții școlare de sine stătătoare și în forme integrate învățământului obișnuit.

Finalități de studii

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să cunoască tendințele actuale de eficientizare a intervenției recuperatorii în psihopedagogia specială, atât

pe plan internațional, cât și la noi în țară. Aprofundarea bogatei literaturi de specialitate existentă în domeniu, menționată parțial în „recomandările bibliografice” din finalul prezentei programe;

- să înțeleagă modalitățile contemporane de profilaxie a incapacităților, a tulburărilor de dezvoltare și a dificultăților de învățare proprii copiilor cu deficiențe și/sau cu nevoi aparte de sprijin;

- să identifice și să definească științific metodologiile moderne în educația specială și integrată. Fundamentarea științifică a demersului metodologic, potrivit pentru diferite situații de învățare, în care se pot afla copiii cu deficiențe și/sau nevoi aparte de sprijin. Înțelegerea importanței deosebite pe care o au în acest sens: Experiența nemijlocită, dobândită în activitatea practică desfășurată cu persoane aflate în dificultate; Cercetarea științifică în acest domeniu.

La nivel de aplicare:

- să analizeze consecințele multiple ale particularităților dezvoltării psihice a școlărilor cu handicap mintal, auditiv, vizual, fizic, asociat/sever și profund, a limitelor specifice în planul activităților de instruire, educație și recuperare, precum și a perspectivelor dezvoltării.

- să evidențieze posibilitatea de care dispun școlarii cu dizabilități, în perspectiva pregătirii lor pentru muncă, pentru integrarea lor socială.

- să deprindă și să implementeze unele modele concrete de intervenție instructiv-cognitivă și formativ-terapeutică, în activitatea de învățare și de recuperare complexă, desfășurată cu copii având deficiențe și/sau nevoi aparte de sprijin.

La nivel de atitudine și valori:

- să-și formeze deprinderi practice de elaborare și aplicare a unor modalități de orientare formativă, mediată și metacognitivă a procesului instructiv-educativ, inclusiv a educației speciale și integrate pentru copii cu deficiențe și/sau cu nevoi aparte de sprijin în plan educațional, social și al stării de sănătate.

- să interpreteze principiile integrării și normalizării persoanelor cu cerințe educative speciale (CES) într-o manieră interdisciplinară psihologică, psihopedagogică, sociologică și juridică.

- să-și dezvolte noi deprinderi și capacități pentru a putea aplica strategiile cele mai eficiente din cadrul educației incluzive bazat pe drepturile universale ale omului.

Precondiții

Pentru a înțelege și însuși cursul ”Pedagogia specială”, studenții trebuie să posede cunoștințe din disciplinele anterior studiate privind aspectele psihologice în abordarea persoanelor cu dizabilități sau alte nevoi speciale; aspecte ce vizează terminologia specifică domeniului, evaluarea psihologică, structurarea personalității persoanelor cu dizabilități, etiologie, forme, simptomatologie și specificul compensării diferitelor forme de deficiențe sau tulburări. Studenții trebuie să știe că pedagogia specială, ca știință relativ tânără, a cunoscut și cunoaște o dezvoltare spectaculoasă, reușind să evolueze și să se impună ca domeniu științific autohton, aflat în deplină maturitate a preocupărilor sale la influența științelor psihopedagogice, astfel încât acoperă un teritoriu neglijat multă vreme, aceea al studiului și educării persoanelor aflate la limita dezvoltării. Studenții vor reuși să surprindă importanța și necesitatea cunoașterii, educării și compensării dizabilităților.

Unități de curs

Tema 1. Obiectul și metodele pedagogiei speciale.

Obiectul și locul pedagogiei speciale în sistemul științelor psihopedagogice. Delimitări conceptuale. Domenii de cercetare ale pedagogiei speciale moderne.

Tema 2. Evoluția sistemului național al învățământului special.

Învățământul special din Moldova de-a lungul istoriei. Organizarea sistemului național al învățământului special în cadrul câmpului educațional european (1991 - prezent). Perspectiva istorică cu privire la integrare și incluziune. Perioade specifice de evoluție a atitudinilor față de persoanele cu deficiență: de la segregare la integrare.

Tema 3. Instrumente didactice ale pedagogiei speciale.

Caracteristica copiilor cu CES și acțiunile de sprijin compensator-terapeutice. Arsenalul didactic utilizat în pedagogia specială modernă. Conținuturile învățământului special. Principiile didactice aplicate în învățământul special. Metodele didactice aplicate în învățământului special. Tehnologia didactică. Forme de organizare a procesului de învățământ. Lecția – formă organizatorică de bază a procesului de învățământ. Mijloacele de asigurare a procesului instructiv-recuperator în învățământul special.

Tema 4. Particularitățile de instruire a copiilor cu diverse tipuri de dizabilități.

Copiii cu dizabilități de intelect. Copiii cu tulburări de vorbire. Tulburări de pronunție sau de articulație. Tulburări de ritm și fluență ale vorbirii. Tulburări de voce. Tulburări ale limbajului citit-scris. Tulburări polimorfe. Tulburări de dezvoltare ale limbajului. Tulburări ale limbajului bazate pe disfuncții psihice. Copiii cu dizabilități auditive. Copiii cu dizabilități de vedere. Tulburările refracției oculare (ametropiile). Opacitățile mediilor refringente. Afecțiunile retinei (retinopatiile) ce pot fi congenitale sau dobândite. Afecțiunile de la nivelul nervului optic și al căilor optice intracraniene. Formele cecității corticale. Copiii cu dizabilități emoțional-volitivă (autism). Copiii cu dizabilități neuromotorii. Copiii cu dizabilități asociate (polihandicap). Tulburări / dizabilități de comportament.

Tema 5. Limite și perspective în integrarea școlară a copilului cu CES.

Conceptul și managementul educației integrate. Educația integrată: avantaje și dezavantaje. Premise de implementare. Particularități de integrare școlară a diverselor categorii de copii cu CES. Modele, tehnologii, metode de integrare școlară și socială. Parteneriate educaționale în favoarea copilului cu CES. Cadrele didactice – promotorii schimbării.

Tema 6. Intervenția psihopedagogică în școala incluzivă.

Retrospectivă a preocupărilor legate de incluziune. Acțiuni de sprijin compensator-terapeutic în instituția incluzivă. Standarde educaționale de bază în școala incluzivă. Factorii succesului și ai insuccesului în școala incluzivă. Teste generale de autoevaluare.

Tema 7. Repere practice de proiectare a activităților de intervenție psihopedagogică, intervenție individualizată și/sau personalizată în recuperarea copiilor cu cerințe educative speciale (CES).

Componentele programului de intervenție personalizat aplicate în procesul educațional-terapeutic. Structura programului educativ personalizat pentru organizarea integrării școlare și sociale a copiilor instituționalizați cu deficiență mintală ușoară. Modele și tehnici de planificare și realizare a intervențiilor recuperativ-terapeutice adaptate la tipul de deficiență. Model de Curriculum de terapie ocupațională pentru copiii cu

deficiențe severe și asociate. Adaptarea și amenajarea spațiilor de producție pentru persoanele cu dizabilități.

Tema 8. Tendințe actuale în învățământul special.

Sistemul național al învățământului special – parte a unui proces global de intervenție pedagogică. Rolul decisiv al diagnosticului timpuriu în asigurarea succesului asistenței complexe acordate copiilor cu probleme de dezvoltare. Sisteme alternative de integrare școlară a copiilor cu CES. Experiențe internaționale în domeniul educației integrate / incluzive. Perspective și limite în integrarea și incluziunea școlară. Managementul incluziunii în școală.

Metode și tehnici de predare și învățare

Prelegere interactivă și clasică, învățarea bazată pe problemă, proiect prin aplicarea metodelor de explicare, conversație euristică, activități în grup, studiul individual, jocuri de rol; consultarea surselor bibliografice, referate, lucrări practice; prezentări Power Point.

Strategii de evaluare

Gradul de implicare și calitatea participării studenților în cadrul seminarelor; calitatea realizării problemelor de evaluare; elaborarea referatului tematic și prezentarea discursului - 20% și a doua probă – 20%; portofoliul compus din proiecte adnotate – 10%; participarea la discuții, activități cu copiii, prezentări – 20%; evaluarea finală / examen – 40%.

Bibliografie

1. Nazarova N.M., *Специальная педагогика*. Изд. „Академия”, Москва, 2001;
2. Popovici D.V., *Dezvoltarea comunicării la copii cu deficiențe mintale*, București, Ed. „Pro-Humanitate”, 2000;
3. Racu A., *Istoria psihopedagogiei speciale*. Manual-crestomație. Ed. Pontos, 2003;
4. Racu A., *Dezvoltarea învățământului special în Republica Moldova: istorie și perspective*. Referat științific al tezei de doctor habilitat în baza lucrărilor publice. AȘM II, Chișinău 2006, 58 p.;
5. Racu A., Popovici D. V., Danii A. *Intervenția Psihopedagogică în școala incluzivă*. Editura Univers Pedagogic, Chișinău, 2007;
6. Racu A., Popovici D.V., Crețu V., Danii A., *Intervenția recuperativ-terapeutică pentru copiii cu dizabilități multiple*. Ediția a II-a, Chișinău, Ed. Ruxanda, 2009, 232 p.;
7. Racu A., Doru-Vlad Popovici, Danii A., *Educația incluzivă*. Ghid pentru cadrele didactice și manageriale. Ed. Universul, Chișinău, 2010;
8. Racu A., Verza F.E., Racu S., *Pedagogia Specială*. Î.S., F.E.-P „Tipografia Centrală”, Chișinău 2012, 316 p.;
9. Racu A., Danii A., Tintiuc T., *Parteneriate pentru dezvoltarea educației incluzive*, Institutul de Formare Continuă, Chișinău, 2012, p. 208.;
10. Racu A. (coord.) *Perspective tradiționale și moderne în psihopedagogia școlii incluzive*. Suport științifico-metodic pentru cadrele didactice și manageriale. Tipografia Centrală, Chișinău, 2013, 88p.;
11. Racu A., Racu S., *Dicționar enciclopedic de psihopedagogie specială*, Chișinău. Tipografia „Centrală”, 2013, 312 p.;
12. Racu A., Popovici D.V., Danii A., Racu S., *Psihopedagogia Integrării*, Editura Tipografia Centrală”, Chișinău, 2014, p. 416;
13. Radu Gh., *Psihopedagogia școlărilor cu handicap mintal*, București, Ed. „Pro-Humanitate”, 2000;

14. Radu Gh., Psihologie școlară pentru învățământul special, București, Ed. Fundației „Humanitas”, 2002;
15. Stănică I., Mușu I., Psihopedagogia specială. Deficiențe senzoriale. Ed. Pro-Humanitate, București, 1999;
16. Vágotski L., Основы дефектологии, Собр. Соч. В 6 т. Москва, том 5, 1983;
17. Verza Em., Repere psihopedagogice în cunoașterea și evaluarea copilului, Editura „Fundației Humanitas”, București, 2007;
18. Verza Em., Psihopedagogia specială, București, EDP, 2010.

Denumirea programului de studii	Educație integrată
Ciclul	Formare profesională continuă / (Re) calificare profesională
Denumirea cursului	Dificultăți de învățare
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială Catedra Limbă și Comunicare
Titular de curs	Rotaru Maria, dr. conf. universitar
Cadre didactice implicate	Olărescu V., Ciobanu A., Racu A.
e-mail	mariamarin_18@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
S.01.O.004	2		I	60	16	44

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Cognitive

- de cunoaștere a abordărilor psihologice, neurologice și pedagogice a dificultăților de învățare;
- de analiză a noilor modalități de cercetare în problematica dificultăților de învățare;
- de comparare a criteriilor etiologice puse la baza clasificării cauzelor dificultăților de învățare;
- de identificare a modalităților de intervenție psihopedagogică în ameliorarea, compensarea dificultăților de învățare;

Aplicative

- de caracterizare a metodelor de adaptare curriculară la necesitățile elevilor cu dizabilități
- de stabilire a tipurilor de dificultăți de învățare în concordanță cu momentul învățării și cu etapele procesului de învățământ;
- de aplicare a diverselor metode și tehnici de diferențiere a dificultăților
- de stabilire relațiilor dintre dificultăți de învățare și dizabilități (senzoriale, motrice, etc.)

Integrative:

- să argumenteze importanța cunoașterii, diferențierii și tratării diferențiate a dificultăților de învățare;
- să demonstreze rolul compensării ca lege a dezvoltării analizând formele compensării;
- să informeze cadrele didactice cu modalitățile de prevenire, ameliorare/compensare a dificultăților de învățare prin intervenții ps

Finalități de studii realizate la finele cursului

La sfârșitul cursului masterandul va putea să:

- posedă dexterități de adaptare și modificare a conținuturilor curriculare;
- aplice metode interactive de predare-învățare în scopul activizării elevilor cu dificultăți de învățare;
- organizează activități în grup în vederea acordării sprijinului școlar elevilor cu dificultăți de învățare;
- proiecteze PEI (programe și planuri individualizate pentru elevi cu dificultăți de învățare.)

Precondiții

Cunoștințe din Neuropsihologie, Neurolingvistică, Psihologia Specială, Pedagogia Specială

Conținutul unităților de curs

1. Conceptul ”dificultăți de învățare”. Analiza definițiilor posibile. 2. Cauzele dificultăților de învățare. Clasificări. 3. 3. 3. P. 4. Dificultăți de învățare. 4. Relații între dificultățile de învățare și dizabilități. 5. Dificultăți de învățare la elevii cu deficiențe mintale. 6. Dificultăți de învățare la elevii cu deficiențe senzoriale. 7. Dificultăți de învățare la elevii cu sindrom ADHD. 8. Dificultăți specifice de învățare a lexiei. 9. Dificultăți specifice de învățare a grafiei. 10. Importanța adaptărilor și modificărilor curriculare.

Strategii de predare și învățare

Prelegere interactivă, studiu de caz, activități în echipe, interogare multiprocesuală, manuscrisul pierdut

Strategii de evaluare

Evaluarea I. Prezentări Power Point: Elevii cu dificultăți de învățare: principalele categorii.

Observarea; conversația; chestionare de identificare a nevoilor de formare; chestionare cu privire la cunoașterea din perspectivă elevi;

Evaluarea II. Prezentări/demonstrări; Postere – clasificări ale cauzelor dificultăților de învățare;

Portofoliu: Studii de caz, descrieri etc. rezolvarea unor situații de problemă, teste de formare, eseuri, proiecte individuale și grupale

Evaluare finală: Teste de performanță. Eseu, Lucrări de curs, interviuri de performanță etc.....

Bibliografie

Obligatorie:

1. D., Ungureanu, Dificultăți de învățare, . Iași.:Polirom, 2010. 232 p.
2. Romiță, B. Iucu. Instruirea școlară., Iași.: 2011,186 p.
3. Steiner, Rudolf. Educație pentru libertate.Cluj.:1994. 266 p.
4. Racu.A ,D.V.Popovici,A.Danii, Psihopedagogia integrării. Chișinău,2010.
5. Rotaru M., Metodologii de sprijin în educația incluzivă , Tipografia UPS”Ion Creangă”, Chișinău, 2013, 301 p.

Opțională:

1. Weihs,T,J.Copilul cu nevoi speciale,Ed.Triade,Cluj-Napoca,1998,pag.89-116.
2. Arcan.P, Ciumăgeanu.D, Copilul deficient mintal,Ed.Facla,pag.282
3. Crețu.V, Incluziunea socială și școlară a persoanei cu handicap,Bucuresti 2006,Editura Printech.
4. Bucun , N., și colab., (1998) Evoluția proceselor de integrare a persoanelor cu cerințe speciale. - În: integrarea școlară a copiilor cu cerințe speciale, Chișinău :

Denumirea programului de studii	Psihopedagogie Specială
Ciclul	Formare profesională continuă / calificare profesională suplimentară
Denumirea cursului	Evaluarea dezvoltării copilului
Facultatea	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială
Catedra responsabilă de curs	Catedra Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Ciobanu Adriana, dr. conf. universitar
Cadre didactice implicate	-
e-mail	andrianaceban@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
F.01.O.005	5		I	150	40	110

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul *Evaluarea dezvoltării copilului* face parte din seria de discipline ce au misiunea să asigure pregătirea fundamentală a specialistului în psihopedagogie specială. Acest curs stă la baza formării la formabili a sistemului de cunoștințe, abilități și atitudini privind legitățile elaborării metodelor de recunoaștere, depistare și măsurare a particularităților psihologice ale copiilor cu dizabilități, examinarea subiecților cu dizabilități și formularea diagnosticului psihologic prin: acumularea datelor conform sarcinii de cercetare; prelucrarea și interpretarea rezultatelor obținute; formularea deciziei.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Cognitive:

- cunoașterea și înțelegerea legităților de elaborare a metodelor de recunoaștere, depistare și măsurare a particularităților psihologice ale copiilor cu dizabilități,
- descrierea a tehnicilor și metodelor de evaluare și diagnostic pentru a putea stabili cu succes nivelul de dezvoltare psihică a copilului cu dizabilități și a oferi soluții terapeutice.

Aplicative:

- utilizarea cunoștințelor asimilate, a deprinderilor și abilităților formate;
- aplicarea metodelor și tehnicilor de cercetare psihologică însușite pentru sesizarea schimbărilor de orice natură, care au apărut în dezvoltarea psihică a copiilor cu diferite forme de dizabilități;
- identificarea și operarea corectă cu noțiunile specifice evaluării dezvoltării copilului;
- argumentarea aplicării tehnicilor și metodelor de studiere a psihicului copiilor cu dizabilități din perspective particularităților de vîrstă și individuale;
- construirea exactă a raționamentelor;
- enunțarea adecvată a deciziilor.

Integrative:

- formularea corectă a gândurilor, ideilor specifice evaluării dezvoltării copilului;
- aprecierea importanței cunoașterii specificului de dezvoltare psihică al copilului cu diferite forme de dizabilități și receptarea adecvată a acestei informații;
- schimbul continuu de informații privind evoluția și dezvoltarea psihică a copilului cu dizabilități.

Finalități de studii

La sfârșitul cursului formabilul va putea să:

- Să identifice factorii de risc de apariție a dizabilităților;
- Să cunoască și să respecte instrucțiunile probelor pentru a realiza evaluări corecte;
- Să definească și să explice particularitățile psihicului copilului cu dizabilitate;
- Să distingă și să exemplifice legitățile generale și specifice de dezvoltare psihică a copilului cu dizabilitate.

Să selecteze și să aplice diverse tehnici și metode de evaluare și diagnostic pentru a stabili nivelul de dezvoltare psihică, independentă de caracteristicile specifice ale dizabilității, particularitățile de vârstă și individuale;

Să poată culege, analiza, sinteza și compara datele privind dezvoltarea psihicului copilului cu dizabilitate;

Să utilizeze cunoștințele asimilate, a deprinderilor și abilităților formate, în consilierea, educația și terapia copilului cu dizabilitate.

Precondiții

Pentru a înțelege și însuși cursul *Evaluarea dezvoltării copilului*, formabilii trebuie să posede cunoștințe de anatomie, fiziologie și patologie a sistemului nervos central, a structurii și funcționării analizatorilor. Ei trebuie să dețină informații privind evoluția, dezvoltarea, mecanismele și relația existentă între fenomenele/procesele psihice și substratul neuronal, creier și comportamentul omului. Ei trebuie să posede cunoștințe privind legitățile dezvoltării psihice a persoanelor cu dizabilități, evoluția și dezvoltarea lor psihică, specificul dezvoltării proceselor cognitive, afective și volitive, a personalității și particularităților individual-tipologice, a relațiilor interpersonale a copiilor cu dizabilități.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. *Evaluarea dezvoltării copilului: abordări conceptuale.* Domenii de dezvoltare a copilului. Abordări conceptuale privind evaluarea dezvoltării copilului. Modele de abordare și evaluare a dizabilității.

Tema 2. *Tipuri de evaluare.* Evaluarea inițială. Evaluarea complexă. Evaluări pe domenii de dezvoltare. Asigurarea eficienței evaluării.

Tema 3. *Organizarea procesului de evaluare a dezvoltării copilului.* Proiectarea și realizarea evaluării. Reevaluarea. Procesarea și interpretarea datelor evaluării. Raportul de evaluare complexă a dezvoltării copilului. Valorificarea rezultatelor evaluării. Codul deontologic al specialistului implicat în evaluarea dezvoltării copilului.

Tema 4. *Tehnologii de evaluare a dezvoltării copilului.* Aplicarea metodelor de evaluare a dezvoltării copiilor: particularități și exigențe. Metoda observării. Metoda convorbirii și interviului. Metoda biografică (anamneza). Metoda analizei produselor activității. Metoda testelor. Probe de evaluare a dezvoltării copilului (afective, fizice și motorii, cognitive, limbajului și comunicării, psiho-sociale).

Tema 5. *Psihodiagnostic: știință și activitate practică.* Procesul și funcțiile psihodiagnozei. Domeniile de aplicare a psihodiagnosticului. Specificul diagnozei psihice în PPS. Principiile de diagnoză psihică în PPS. Problematika depistării precoce și a diagnosticului diferențial.

Tema 6. *Evaluarea și diagnosticul tulburărilor mintale.* Criteriile de evaluare și diagnostic al dizabilității mintale. Diagnosticul diferențial în cadrul dizabilității mintale. Diagnosticul diferențial în demență. Criterii de evaluare și diagnostic al reținerii în dezvoltarea psihică/intelect de limită. Diagnosticul diferențial în reținerea în dezvoltarea psihică/intelect de limită.

Tema 7. *Evaluarea și diagnosticul copiilor cu dizabilități senzoriale (auditive și vizuale).* Evaluarea și diagnosticul dizabilității auditive. Dizabilitatea vizuală: evaluare și diagnostic.

Tema 8. *Modele de organizare a activității de evaluare a copiilor cu dizabilități multiple.* Specificul evaluării și diagnozei în tulburarea de spectru autist. Diagnosticul diferențial în TSA. Specificul evaluării copiilor cu dizabilități severe și multiple. Diagnosticul în surdo-cecitate.

Tema 9. *Evaluarea în dizabilitatea fizică și neuromotorie.* Dizabilitatea fizică și neuromotorie: evaluare și diagnostic. Paralizia cerebrală infantilă: evaluare și diagnostic.

Tema 10. *Managementul procesului de evaluare a copiilor cu tulburări de limbaj.* Modele de organizare a activității de evaluare a copiilor cu tulburări de limbaj.

Strategii de predare și învățare

Ținând cont de principiul interacțiunii active profesor-formabil, de caracterul materiei de studiu, de caz, de situație, vor fi aplicate: conversația, demonstrația, studiul de caz, cooperarea, exercițiul, experimentarea, consultația, referatul.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă:

Evaluarea se bazează pe rezultatele a două lucrări de evaluare curentă, sub formă de test, participarea la discuții în timpul seminarelor. Portofoliu. (60% din nota finală).

Evaluarea finală de examen:

Evaluarea finală se realizează sub formă de test și constă în prezentarea unui răspuns complet care să conțină viziunea de ansamblu a obiectului studiat. Portofoliul. (40% din nota finală).

Bibliografie

Obligatorie:

1. Ciobanu, Adriana Evaluarea și diagnosticul copiilor cu CES. Chișinău, 2011.
2. Gherguț, Alois Sinteze de psihopedagogie specială. Iași, 2005.
3. Harghidan, Valentina Metode de psihodiagnostic. București, 1997.
4. Minulescu, M. Teorie și practică în psihodiagnoză. București, 2003.
5. Racu, I. Psihodiagnoza și statistica psihologică. Chișinău, 2006.
6. Лубовский, В.И. Психологические проблемы диагностики аномального развития. Москва, 1990.

Opțională:

7. Buică, Cristian Bazele defectologiei. București, 2004.
8. Ciobanu, Adriana Diagnosticarea și diferențierea copiilor cu reținere în dezvoltarea psihică de natură deprivatională. Chișinău, 2007.
9. Mitrofan, N. Psihodiagnoza. Curs universitar. București, 1996.
10. Актуальные проблемы диагностики ЗПР. Под.ред. К.С.Лебединской, Москва, 1982.
11. Анастаси, А. Психологическое тестирование. Москва, 1982.

Denumirea programului de studii	Psihopedagogie specială
Ciclul	Formare profesională continuă / (Re) calificare profesională
Denumirea cursului	Introducere în logopedie
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie specială Psihopedagogie specială
Titular de curs	Olărescu Valentina dr conf, dr. conf. universitar
Cadre didactice implicate	Olărescu Valentina dr conf, dr. conf. universitar
e-mail	volarescu@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
S.01.O.006	4		I	120	32	88

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Cursul Introducere în logopedie face parte din Psihopedagogia specială și se raportează la studiul tulburărilor de limbaj din perspectiva incursiunii istoriei, etiologiei, clasificării, metodelor de prevenție (primare, secundare, terțiare). Se determină conceptele fundamentale ale logopediei, obiectivele, și metodele generale de intervenție.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
<i>Cognitive:</i> - Cunoașterea mecanismelor psihologice și neuropsihologice ale procesului comunicării verbale. <i>Aplicative:</i> - clasificarea/distingerea particularităților verbale specifice în diferite forme/tipuri de tulburări de limbaj; <i>Integrative:</i> - adaptarea /desfășurarea activității de prevenție, profilaxie a tulburărilor; manifestarea abilităților/intereselor vis-a-vis de modernizarea tehnologiilor educaționale
Finalități de studii realizate la finele cursului
La sfârșitul cursului formabilul va putea să: - interpreteze conceptele fundamentale ale logopediei. Abilitarea în domeniul etiologiei și clasificării tulburărilor de limbaj. Aplicarea metodelor de prevenție primară/secundară/terțiară a tulburărilor de limbaj.
Precondiții
Activități de instruire teoretico-empirică în domeniul psihopedagogiei speciale; psihologiei și pedagogiei generale.
Conținutul unităților de curs
Tema 1.Obiectul și obiectivele logopediei. Incursiune istorică în dezvoltarea logopediei. Iluminiștii antici, occidentali despre limbaj și dezvoltarea acestuia. Delimitari conceptuale. Scop, principii. Logopedia știință independentă. Legitimi generale. Legitimi specifice. Constituirea Logopediei ca știință. Recunoașterea Logopediei ca știință. Logopedia în lume. Termenii cu care se definește profesionistul. Regulamentul logopedului. Practica profesională în Europa. Atribuțiile de serviciu a logopedului în RM Tema 2.Logopedia în sistemul psihopedagogiei speciale.

Psihopedagogia specială vs logopedia. Logopedia- știință interdisciplinară. Incluziunea copiilor cu TL în învățământul general. Relația logopediei cu alte științe adiacente. Abordarea TL în diferite instituții.

Logopedia în RM. Pregătirea specialiștilor logopezi (+/-)

Tema 3. Generalități despre logopedie.

Obiectul și obiectivele logopediei. Clarificări noționale. Promotorii logopediei. Delimitarea domeniilor. Recunoașterea logopediei ca știință interdisciplinară. Importanța teoretică și practică a logopediei. Legile logopediei.

Tema 4. Anatomia și fiziologia aparatului verbal.

Dezvoltarea prenatală, trimestrială. Structura morfo-functionala a aparatului periferic (respirator, fonator, articulador). Structura morfo-functionala a aparatului central. Rolul emisferelor în limbaj. Lateralizarea limbajului. Filo-ontogeneza limbajului Importanța analizatorului auditiv și vizual în dezvoltarea limbajului. Funcțiile limbajului. Zone ale limbajului. Comprehensiunea limbajului. Producția limbajului.

Tema 5. Alfabetul, fonetica și articularea limbii române.

Alfabetul, fonetica și clasificarea sunetelor limbii române. Noțiuni de fonetică. Corespondența dintre litere și sunete. Grupuri de litere. Silaba. Cuvântul. Accentul. Diftongi. Triftongi. Hiat.asimilare/disimilarea. Sincopa. Cuvinte problematice. Locul și rolul foneticii limbii române în logopedie. Zonele de articulare în aparatul verbal. Articularea sunetelor vorbirii, tipuri de articulari. Emiterea de sunete.

Tema 6. Teorii privind activitatea verbală și mecanismele generative ale limbajului.

Etapile comunicării verbale. Elementele definitorii ale etapelor comunicării verbale. Psiholingvistica în logopedie. Conceptele esențiale ale psiholingvisticii. Nivelurile organizării comunicării verbale. Relații sintagmatice și paradigmatică. Condițiile psihofiziologice de transformare a gândului în vorbire. Procesul decodării. Rolul limbajului în formarea și dezvoltarea personalității copilului și a proceselor psihice. Perioadele dezvoltării psihice a copilului. Stadii de dezvoltare socială elaborate de E.Erikson. Factorii dezvoltării intelectuale la copil- J.Piaget.

Tema 7. Etiologia și clasificarea TL.

Etape/perioade de acționare a cauzelor. Diferențiere cauzelor după localizare, perioada de acțiune, durată. Cauzele apariției TL. Cauze organice, funcționale psihosociale. Clasificarea TL după diferiți autori: E.Verza, C.Păunescu, A.Maria, M.Guțu, Criterii de clasificare a TL clinico-pedagogică; psiho-lingvistică.

Tema 8. Necesitatea intervenției terapeutice logopedice în tulburări de limbaj.

Rolul intervenției timpurii. Conștientizarea posibilității influenței TL asupra intelectului, personalității, comunicării, relațiilor, statului în societate, în grup.. Limbajul pe fundalul altor deficiențe/dizabilități. Schimbări le emoționale cauzate de TL. Atitudinea maturilor/ părinților față de TL. Influența TL și manifestările emoționale la vopii, evidențiate de Breslav. Rolul părinților în intervenția logopedică. Impactul TL asupra dinamicii/evoluției psihosociale a personalității.

Tema 9. Caracteristica generală a tulburărilor de limbaj.

Privire generală asupra tulburărilor de limbaj. Tulburările de pronunție. Tulburări de ritm și fluență. Tulburări de voce. Tulburări scris-cititului. Tulburări complexe de limbaj. Tulburări de dezvoltare a limbajului. Tulburări bazate pe disfuncții psihice. Etiologie, clasificare, simptomatică.

Tema 10. Tulburările de limbaj din perspectiva prevenției și incluziunii educaționale.

Tipuri de prevenție și incluziune: primară, secundară, terțiară. Rolul familiei, IET, societății în profilaxia TL. Rolul specialistului logoped, și altor specialiști și actori ai societății.

Strategii de predare și învățare

Explicare, demonstrație, comparație. TIC, PPT

Strategii de evaluare

Evaluarea 1 test; Evaluarea 2: test, Evaluare finală: Examen

Bibliografie

Obligatorie:

1. Em. Verza, Tratat de logopedie, vol. I, B., Ed. Pro Humanitate, 2003;
2. Em. Verza, Tratat de logopedie, vol. II, B., Ed. Pro Humanitate, 2009;
3. Em. Verza, Tratat de Psihopedagogie specială, B., Ed. Universității din București, 2011;
4. V. Olărescu, D. Ponomari, Asistența logopedică și psihologică. Principii. Metodologii. Perspective. Chișinău, Ed. Elena – IV SRL, 2012;
5. V. Olărescu, Logopedia. Perspectiva diagnosticului logopedic, Chișinău, Ed. Elena – IV SRL, 2008.

Opțională:

1. Волкова Л.С. Логопедия, Москва, 1989.
2. Лалаева Р.И. Логопедическая работа в коррекционных классах. Москва, 1998;
3. Методы обследования речи детей. Пособие по диагностике нарушений, Под ред. Г. Чиркиной, Москва, 2005;
4. Олэреску В., Пономарь Д. Логопедия. От теории к практике. Кишинёв, 2016
5. Филичева Т.В., Чевелёва Н.А., Чиркина Г.В. Основы логопедии, Москва, 1989.

Denumirea programului de studii	Psihopedagogie specială
Ciclul	Formare profesională continuă / (re) calificare profesională
Denumirea cursului	Educația incluzivă
Facultatea / Catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială Catedra de Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Aurelia Racu, dr. hab., prof. univ.
Cadre didactice implicate	Aurelia Racu, dr. hab., prof. univ.
E-mail	apdi@humanitas.md

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
F.01.O.007	3		I	90	24	66

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Disciplina este continuare logică a cursurilor de specialitate și vizează familiarizarea studenților cu principalele teorii, concepții, principii și metode din domeniul educației incluzive; formarea capacităților necesare în vederea elaborării planurilor educaționale individualizate și a programelor de servicii personalizate; formarea capacităților și deprinderilor necesare colaborării cu profesorii și familiile elevilor cu dizabilități, în procesul de aplicare a strategiilor didactice din domeniul educației incluzive; dezvoltarea competențelor de bază în domeniul adaptărilor curriculare și evaluarea procesului școlar în contextul educației incluzive.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
În procesul studierii cursului „Educația incluzivă” studenții vor însuși cunoștințe despre principalele principii, strategii didactice, modele organizatorice și cadrul legislativ, folosite atât în educația incluzivă pe plan mondial, cât și la noi în țară. Totodată studenții își vor forma o viziune de ansamblu asupra transformărilor din școlile obișnuite, pentru a face față cerințelor educaționale ale tuturor copiilor. Prin varietatea de informații cu caracter teoretic și practic ce vor fi furnizate în acest curs studenții vor însuși metodologii de intervenție psihopedagogică în școlile incluzive; cunoaștere, înțelegere și utilizarea adecvată a unor idei, proiecte, modele, inițiative precum și a conținuturilor teoretice și practice ale disciplinei instrumental-aplicative; proiectarea, conducerea și evaluarea activităților practice specifice în elaborarea, realizarea, monitorizarea, actualizarea PEI; utilizarea unor metode de cunoaștere a elevilor cu CES, modalități de adaptare a curriculumului școlar, tehnici și instrumente de investigare și aplicare a metodelor de cunoaștere a elevilor cu CES atitudinale (manifestarea unei atitudini pozitive și responsabile față de domeniul științific / cultivarea unui mediu științific centrat pe valori și relații democratice, promovarea inovațiilor științifice) participarea la propria dezvoltare profesională; promovarea unui învățământ incluziv, bazat pe drepturile universale ale omului.
Finalități de studii
La sfârșit de curs studenții vor fi capabili: <u>La nivel de cunoaștere și înțelegere:</u> <ul style="list-style-type: none">- să memoreze și să înțeleagă cunoștințele de bază legate de conceptele principale și teoriile legate de normalizarea și integrarea socială și educațională a persoanelor cu CES;- să înțeleagă și să explice principalele teorii, concepții, principii și metode de cunoaștere a elevilor cu CES;- să identifice cele mai avansate tehnici de terapie, recuperare și cercetare din domeniul educației speciale și integrate;- să explice problemele și perspectivele educației incluzive; a inovațiilor pedagogice în educația incluzivă în școală;

- să cunoască modele și tipuri de școli incluzive; tehnologiile pedagogiei inovaționale;
- să memoreze și să înțeleagă procesul de elaborare, realizare, monitorizare, actualizare a planului educațional individualizat.

La nivel de aplicare:

- să selecteze și să aplice probe psihologice și teste de cunoștințe pentru evaluarea elevilor cu CES;
- să elaboreze programe educative personalizate și individualizate de recuperare a copiilor cu CES;
- să devină formatori competenți pentru educația integrată în întreg sistemul general de învățământ;
- să elaboreze și să implementeze proiecte privind integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în școala incluzivă;
- să colaboreze cu profesorii și familiile elevilor cu dizabilități, în procesul de aplicare a strategiilor didactice din domeniul educației incluzive.

La nivel de atitudini și valori:

- promovarea unui învățământ integrat / incluziv, bazat pe drepturile universale ale omului;
- să-și formeze atitudini față de principalele avantaje și limite ale integrării și incluziunii pentru domeniul educației speciale, delimitând factorii incluziunii educaționale eficiente;
- să analizeze experiența internațională și modelele autohtone de implementare a principiilor normalizării, integrării și incluziunii;
- să promoveze bazele teoretice ale pedagogiei inovaționale în educația incluzivă în școală;
- să aplice modele eficiente de organizare ale învățământului integrat/incluziv pentru elevii cu dizabilități.

Precondiții

Precondițiile de realizare cu succes a scopului și obiectivelor enunțate sunt:

- cunoștințe despre psihopedagogia integrării – ca o ramură modernă a psihopedagogiei speciale;
- cunoștințe despre importanța implementării la nivel național a documentelor juridice internaționale în favoarea persoanelor cu dizabilități; cunoștințe de bază despre evoluția învățământului special și integrat;
- abilitățile de analiză privind perspectivele învățământului integrat/incluziv ca o componentă și direcție a reformei sistemului de învățământ general; promovarea și implementarea programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova (2011-2020);
- cunoștințe despre tendința dominantă de schimbare în lume axată pe drepturile omului și ale copilului, pe acceptarea diversității (pe includere și valorizare egală a tuturor copiilor); cunoștințe de bază despre practici incluzive în Republica Moldova: începuturi și experiențe; politici în domeniul dizabilității; dobândirea cunoștințelor necesare în vederea conducerii unui centru de educație incluzivă dintr-o școală cu practici incluzive;
- abilități în vederea elaborării, realizării și monitorizării planului educațional individualizat (PEI);
- abilități de adaptare curriculară și evaluarea procesului școlar în contextul educației incluzive;
- cunoștințe despre rolul cadrului didactic de sprijin.

Unități de curs

Tema 1: Obiectul de studiu al psihopedagogiei integrării și normalizării.
Relații cu alte științe; Teorii cu privire la integrare și normalizare; Avantaje și limite.
Tema 2: Caracterizarea instituțiilor clasice pentru copiii cu dizabilități.

Influența mediului instituțional clasic asupra personalității persoanelor cu dizabilități; Avantaje și dezavantaje ale sistemului bazat pe instituții segregate.

Tema 3: Fundamente juridice ale normalizării și integrării copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Paradigme moderne ale educației speciale, analizate de documentele ONU, UNESCO și Consiliul Europei.

Tema 4: Argumente psihologice și pedagogice în favoarea normalizării, integrării și incluziunii.

Tema 5: Principiile fundamentale ale educației speciale în școlile incluzive.

Prezentarea generală a principiilor normalizării, integrării și incluziunii. Educația incluzivă: cadru legislativ internațional. Practici incluzive în Europa. Schimbarea practicilor educaționale în școală: primele proiecte de cercetare-acțiune pentru educația incluzivă.

Tema 6: Principiul normalizării, trăsături generale și specifice.

Teoriile lui Bengt și Nirje despre normalizare în țările scandinave, Europa de Vest și SUA; Prezentarea situației în Republica Moldova – proiecte plot în curs de desfășurare.

Tema 7: Modele de organizare a învățământului special integrat. Avantaje și limite.

Informații relevante despre incluziune: repere istorice și actualizate. Particularitățile dezvoltării educației incluzive. Bune practici în educația incluzivă.

Tema 8: Dificultățile elevilor cu cerințe educaționale speciale în cadrul școlii.

Modalități de rezolvare a acestor dificultăți; Perspectiva individuală și cea curriculară.

Tema 9: Metode de organizare a procesului de învățare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale din școlile incluzive.

Copiii cu CES și acțiunile de sprijin. Intervenția psihopedagogică în școala incluzivă. Abordarea problemelor de învățare prin prisma planurilor centrate pe individualitatea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES). Evaluarea progreselor; Învățarea prin cooperare; Structurarea activităților de grup; Lectura cu scopul de a asigura învățarea; Rezolvarea problemelor de învățare și comportament.

Tema 10: Procedee destinate îmbunătățirii practicii profesorilor în domeniul educației incluzive.

Instruirea în cuplu; Parteneriatul în predare; Colaborarea în predare; Folosirea părinților ca parteneri; Cooperarea în comunitate. Formarea profesională continuă a cadrelor didactice.

Tema 11: Tehnologii moderne folosite în educația incluzivă.

Tehnologiile pedagogiei inovaționale. Mediul educațional inovațional. Rolul și funcțiile computerelor în realizarea educației incluzive.

Tema 12: Principii, metode și procedee ale educației integrate pentru adulți.

Perspectivă de viitor ale educației incluzive pe plan mondial și în țara noastră: proiecte, modele, inițiative. Asigurarea dreptului la educație – acces și participarea tinerilor cu dizabilități: începuturi și experiențe. Strategiile cercetării în contextul incluziunii sociale. Planificarea – componentă importantă pentru managementul incluziunii.

Metode și tehnici de predare și învățare

Strategiile de predare se concentrează pe prelegere clasică și conversație combinate cu alte strategii interactive. Relația dintre cursuri și seminarii este complementară. La seminarii se analizează și se dezbate o serie de aspecte practice (proiecte, studii de caz) bazate pe informația teoretică și experiența profesională a studenților / masteranzilor.

Strategii de evaluare

Învățare centrată pe student (prelegeri interactive, lucrări practice, proiecte individuale).
Evaluare realizată prin diverse metode (oral și în scris, prezentări, rapoarte, participarea la discuții, portofolii, etc.)
Evaluarea curentă se bazează pe rezultatele exercițiilor, studii de caz, prezentări orale a unor teme / proiecte, etc.
Lucrarea finală de examen constă în crearea unei prezentări în Power Point original la o temă la alegere din domeniul consilierii psihopedagogice, care să satisfacă anumite criterii. Nota finală se constituie din următoarele componente:
40% - lucrare finală la examen; 10% - portofoliu compus din lucrări practice adnotate prezentării; 20% - exerciții;
30% - participare la discuții.

Resurse bibliografice

1. Ainscow M., *Effective school for all*, David Fulton Publishers, London, 1991;
2. Ainscow M., *Special needs in the classroom, a teacher education guide*, Jessica Kingsley Publishers Ltd., 1994;
1. Ainscow M., (coord), *Dezvoltarea practicilor incluzive în școli*. Ghid managerial, UNICEF, București, 1999;
3. Ainscow M. *Dezvoltarea practicilor incluzive în școli*. Ghid managerial, București, 1999;
4. Danii A., Popovici D. V., Racu A. *Intervenția psihopedagogică în școala incluzivă*. Ed. Univers Pedagogic, Chișinău, 2007;
5. Nirje B., *The normalisation principle implications and comments*, British Journal of Mental Subnormality, nr.16, 1970;
6. Nirje B., *The basis and logic of normalisation principle in Australia and New Zealand*, Journal of Developmental Disabilities, vol.11, nr.2, 1985;
7. Musu I., *Organizarea unui centru de educație integrată*, comunicare la Simpozionul RENINCO, Craiova, 1995;
8. Racu A., Magnus Tideman, *Parteneriatul presupune angajare*. Curs de pregătire pentru specialiști și părinți care au în grijă persoane cu dizabilități. Chișinău, SIDA, Ed. Pontos, 2002, p. 5;
9. Racu A. *Istoria psihopedagogiei speciale. Manual crestomație*. Ed. Pontos, Chișinău, 2003;
10. Racu A., *Sinteza cronologică a învățământului special internațional și național // Tehnologii Educaționale moderne*. Vol. VI. Standarde curriculare. Chișinău, UPS „Ion Creangă”, 2003, p. 199-214;
11. Racu A., *Parteneriatul dintre familie, instituție și comunitate în integrarea copiilor cu dizabilități de intelect. // Vocea părinților*, 2003, nr. 6, p. 38-39;
12. Racu A., Caraiman L., *Politica promovată de APHM Humanitas în susținerea persoanelor cu dizabilități // Vocea părinților*, 2003, nr. 7, p. 16-18;
13. Racu A., Danii A. *Educația terapeutică complexă și integrată*. Chișinău: Tipografia ”Orhei”, 2006, 208 p.;
14. Racu A., Popovici D.V., Danii A. *Educația incluzivă*. Ghid pentru cadrele didactice și manageriale. Chișinău: Tipografia Centrală, 2009, 152 p.;
15. Racu A., Grigoriu A., Savciuc A., Haraz S., Racu S. *Drepturile omului și problema dizabilităților. Reglementări internaționale și naționale privind drepturile omului, destinat persoanelor cu dizabilități și familiilor acestora*. Ghid. Chișinău: Tipografia ”Serbia” SRL, 2011, 280 p.;
16. Racu A., Bodorin C., Andronache N., Maximciuc V. *Asistența psihopedagogică a copiilor cu dizabilități și a familiilor în condițiile educației incluzive*. Ghid practic. Chișinău: UPS ”Ion Creangă”, 2012, 96 p.;
17. Racu A., Danii A., Tintiuc T. *Parteneriate pentru dezvoltarea educației incluzive*. Suport didactic pentru coordonatorii educației incluzive. Chișinău: Tipografia Institutul de Formare Continuă, 2012, 208 p.;
18. Racu A., Verza F.E., Racu S. *Pedagogia Specială*. Ediția a II-a. Chișinău: Tipografia Centrală, 2012, 316 p.;
19. Racu A., (coord.), *Teorii și experiențe în educația incluzivă*. Culegere de articole, Ed. Pontos, Chișinău, 2013, 88 p.;
20. Racu A., Cociurca P., *Viața în comunitate pentru persoanele cu dizabilități – angajare în muncă., în dificultate: aspecte psiho-sociale*: Conf. șt. cu participare intern., 13-14 febr., Chișinău, 2013, Tipo. UPS „Ion Creangă”, p. 70-73.;
21. Racu A., Popovici D.V., Danii A., Racu S. *Psihopedagogia Integrării*. Ediția a II-a. Chișinău: Tipografia Centrală, 2014, 416 p.;
22. Racu A. *Strategii tradiționale și moderne în psihopedagogia școlii incluzive*. Ch.: Tipografia Centrală, 2016. 272 p.
23. Racu A. și colab. *Incluziunea educațională și socială a tinerilor cu dizabilități în învățământul superior*. Ch.: Editura PONTOS, 2016. 172 p.
24. Racu A. (editor). *Accesibilitatea tinerilor cu dizabilități în universități (orientări teoretice și practice)*:

materialele conf. șt. „Incluziunea educațională și socială a tinerilor cu dizabilități în învățământul superior”, 9-10 decembrie 2017. Chișinău: Pontos, 2017. 176 p.

25. Racu A., ș.a. *Ghid teoretico-practic pentru asistența socială multifuncțională comunitară*. Ed., coord. șt. A. RACU. Chișinău: Pontos, 2018 (Tipogr. „Print-Caro”). 432 p.
26. Racu A., ș. a. *Schimbarea începe de la noi: Lucrare metodică-practică*. Coord. șt. A. Racu. Chișinău: Pontos, 2018 (Tipogr. „Print-Caro”). 104 p.
27. Racu A., Popovici, D. V. ș. a. *Bazele teoretico-practice ale educației tinerilor cu dizabilități în instituțiile universitare: Ghid științifico-metodic*. Chișinău: Pontos, 2018 (Tipogr. „Print-Caro”). 240 p.
28. Racu A. (editor). *Integrarea socio-profesională a tinerilor cu dizabilități*. Chișinău: Pontos, 2018 (Tipogr. „Print-Caro”). 88 p.
29. Racu A., Popovici D. Vl., ș.a. *Incluziunea socială în mediul academic: provocări, oportunități, soluții contemporane: Suport didactic*. Chișinău: S.n. (Tipogr. Pontos), 2019. 202 p.
30. Racu A. (coord.) *Parteneriate în educația incluzivă a tinerilor cu dizabilități în instituțiile universitare*. Tipografia Print-Caro 128 p. 2019.
31. Ungureanu D., *Educația integrată și școala incluzivă*, Editura de Vest, Timișoara, 2000.

1. Convenția cu privire la Drepturile Persoanelor cu Dizabilități. ONU, 13 decembrie 2006.
2. Codul Educației al Republicii Moldova, 2014.
3. Programul de Dezvoltare a Educației Incluzive în Republica Moldova (2011-2020), Hotărârea Guvernului nr.523, 11 iulie 2011.
4. Programul național de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități pentru anii 2017-2022, Hotărârea Guvernului nr.723, 08 septembrie 2017.
5. Strategia 2020.

Denumirea programului de studii	Psihopedagogie specială
Ciclul	Formare profesională continuă / calificare profesională suplimentară
Denumirea cursului	Introducere în psihoterapie
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială, Catedra de Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Pîrvan Mariana, lect. univ.,
Cadre didactice implicate	Olărescu Valentina, dr., conf. univ.
e-mail	chitarmy@hotmail.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
F.01.O.008	3		I	90	24	66

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Disciplina Introducere în psihoterapie face parte din seria de discipline ce au misiunea să asigure pregătirea fundamentală a specialistului în psihopedagogie specială și are drept obiectiv general formarea la studenți a sistemului de cunoștințe, abilități și atitudini față de familie și copiii cu dizabilități și acordarea ajutorului psihoterapeutic.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
1. Competențe cognitive: se cunoască și să se documenteze cu literatura de domeniu; să conștientizeze scopul și obiectivele cursului și a materiei de studiu; să descrie tehnicile și metodele psihoterapeutice recomandabile în activitatea practică. 2. Competențe aplicative: să determine și să aplice principiile psihoterapiei; să distingă indicațiile și contraindicațiile psihoterapiei. să posede abilități de diferențiere a tipurilor de psihoterapii, să dezvolte deprinderi comunicative; să posede abilități de asistență psihologică, (psihoterapeutică) a persoanei; să aplice intuiția de a vedea integral pacientul în procesul psihoterapiei; de orientare în psihismul altei persoane. 3. Competențe integrative: să-și demonstreze motivații de cunoaștere mai bună și mai profundă a tehnicilor de consiliere și metodelor psihoterapeutice a familiei și copilului cu dizabilități; să adapteze continu bagajului de cunoștințe necesare în domeniul psihoterapiei.
Finalități de studii
Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: să reorganizeze psihocomportamentul altei persoane; să soluționeze problemele proprii. Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării: să sesizeze potențialul neuropsihic și neurosomatic și căile, condițiile de explorare a lor; să-și cultive atitudini și valori pozitive față de eforturile și disponibilitățile oamenilor de a-și soluționa problemele personale și existențiale. Raționalizare și decizii: să identifice și să opereze corect cu noțiunile specifice psihoterapiei; să sesizeze schimbările de orice natură, care au apărut în urma intervenției psihoterapeutice.
Precondiții

- cunoștințele despre psihic și structura lui;
- cunoștințele despre patologia psihismului uman
- abilitățile de analiză macrostructurală a psihicului uman.

Unități de curs

- Tema 1.** Psihoterapia: principii și metodologie
Tema 2. Relația psihoterapeutică.
Tema 3. Sugestia
Tema 4. Psihoterapiile dinamice
Tema 5. Psihoterapii de orientare comportamentală.
Tema 6. Psihoterapia cognitiv-comportamentală individuală în rezolvarea problemelor de viață.
Tema 7. Terapia rațional-emoțională.
Tema 8. Psihoterapia rogersiană centrată pe persoană
Tema 9. Psihoterapia existențială.
Tema 10. Psihoterapiile de expresie psihomotorie și dramatică
Tema 11. Psihoterapia copilului centrată pe metode experiențial-expressive
Tema 12. Psihoterapiile ocupaționale
Tema 13. Psihoterapii instituționale și socioterapiile
Tema 14. Psihoterapia umanistă

Strategii de predare și învățare

mai multe tipuri de strategii didactice, care, de regulă, preiau denumirea metodei de bază aleasă special pentru a realiza sarcina instructiv-educativă:

- ✓ strategii expositive;
- ✓ strategii euristice: *povestirea, descoperirea, demonstratia, modelarea, observatiile independente, munca cu manualul si alte carti, lucrarile experimentale, lucrarile practice si aplicative, lucrul în grup;*
- ✓ strategii bazate prioritar pe acțiunea de cercetare a stud-ilor;
- ✓ strategii algoritmice: *algoritmizarea, instruirea programata, exercitiul;*
- ✓ strategii de manifestare a personalității studenților;

Strategii de evaluare

Prin examen oral sau scris.

- Proba I de evaluare curentă:
 - Proba II de evaluare curentă:
 - Prezentări orale, participări în dezbateri, analiza studiilor de caz, planuri de intervenție elaborate etc.
- Metode clasice, interactive, portofoliu, proiecte.

Bibliografie

1. Brinster Philippe, Terapia cognitivă, București, 2000
2. Dofinoiu I., Psihoterapia integratoare, Iași, 2000
3. Enăchescu C., Tratat de psihoanaliză și psihoterapie, București, 1999
4. Francaise Dolta, Psihoalaniza și copilul, București, 1993
5. Holdevici I., Gândirea pozitivă // Ghid practic de psihoterapie, București, 1999
6. Holdevici I., Vesilescu I., Psihoterapia – un tratament fără medicamente, București, 1993
7. Holdevici Irina, Elemente de psihoterapie, București, 1996
8. Huber Winfrid, Psihoterapiile, București, 1997
9. Ionescu G., Psihoterapia, București, 1990
10. Jean-Paul-Jues, Caracterologia: Cele 10 sisteme, București, 1999
11. Mitrofan I., Psihoterapie experiențială, București, 1999

12. Mitrofan I., și Mitrofan, Elemente de psihologia cuplului, București, 1996
13. Munteanu A., Un început care se numește Freud, Timișoara, 1997
14. Simionescu Al., Sugestie și autosugestie, principii, exerciții practice, București, 1995
15. Александров А.А., Современная психотерапия, С – Петербург, 1997
16. Бадхен А.А., Каган В.Е., Психосинтез и другие интегративные техники, М., 1997
17. Баркер Филипп, Использование методов в психотерапии, Воронеж, 1996
18. Берн Эрик, Игры в которые играют люди, люди которые играют в игры, Москва, 1996
19. Бернс Дэвид, Тайна настроения. Руководство по само регуляции настроения и самочувствия, М., 1997
20. Брешт Дорис, Жила-была девчонка похожая на тебя. Психотерапевтические истории для детей. М., 1996
21. Бэндлер Ричард, Гриндер Д., NLP – Структура магии, С – Петербург, 1996
22. Винникот Доналдс, Разговор с родителями, М., 1995
23. Гроф Станислав, Маслоу Абрахам, Внутреннее пространство. Холотропное дыхание, М., 1996
24. Калина Н.Ф., Основы психотерапии, Киев, 1997
25. Кинг Макр, Гипнотерапия вредных привычек, М., 1997
26. Кляйн Мелани, Зависть и благодарность. Исследование бессознательных источников, С – Петербург, 1997
27. Кондрашенко В.Т., Донской Д.И., Общая психотерапия, Минск, 1998
28. Копытин А.И., Практикум по арт-терапии, С – Петербург, 2000
29. Ксендзюк О., Трансформация личности – NLP, Одесса, 1995
30. Куттер Питер, Современный психоанализ, 1997, С – Петербург, 1997
31. Куттер Питер, Элементы групповой терапии. Введение в психоаналитическую практику, С – Петербург, 1998
32. Липпиус А., Игры для взрослых. Психология партнерских отношений через транзактный анализ Берна, М., 1997
33. Миллис Джойс, Терапевтические метафоры для детей и внутреннего ребенка, Москва, 1996
34. Минухин Сальвадор, Фишман Чарльз, Техники семейной терапии, М., 1998
35. Оакландер Вайолет, Окна в мир ребенка. Руководство по детской психотерапии. М., 1997
36. Пезешкиан Носсрат, Позитивная семейная психотерапия, М., 1996
37. Пезешкиан Носсрат, Психотерапия повседневной жизни, М., 1995
38. Прикладная психология, М., 1997
39. Рудестам К., Групповая психотерапия, С – Петербург, 1998
40. Стюарт Вильям, Работа с образами и символами в психологическом консультировании, М., 1998
41. Стюарт Ян, Джойс В., Транзактный анализ, М., 1996
42. Томак Дж., Практика психосинтеза, М., 1992
43. Уолен С., Уэслер Р., Рационально-эмотивная психотерапия. Когнитивно-бихевиоральный подход, М., 1997
44. Холмс Пол, Кар Марш, Психодрама: вдохновение и техника, М., 1997

Support electronic:

1. https://booknation.ro/carti/carte-pdf.php?product_id=11060131
2. <https://www.libris.ro/introducere-in-psihoterapie-vol-1-daniela-UNV978-606-28-0923-2--p11060131.html>
3. <https://psihoshop.ro/carte.php?idb=2604>

Denumirea programului de studii	Psihopedagogie Specială
Ciclul	Formare profesională continuă / (re) calificare profesională
Denumirea cursului	Psihopedagogia persoanelor cu dizabilități auditive
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Psihologie și Psihopedagogie Specială, Catedra Psihopedagogie specială
Titular de curs	Ciubotaru Natalia, lector universitar
Cadre didactice implicate	
e-mail	nataliaciobotaru15@gmail.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.02.O.009	2		II	60	16	44

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Psihologia persoanelor cu dizabilități auditive se înscrie în conținuturile Psihopedagogiei speciale prin determinarea particularităților dezvoltării în deficiențe de auz și asistenței sociale, psihopedagogice în deficiențe auditive.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerilor: să cunoască particularitățile dezvoltării psihice și psihofizicela persoanele cu tulburări de auz. Capacitatea de a face raționamente: să determine elementele specifice deficienței auditive din perspectiva intervenției terapeutice și educaționale. Aplicarea cunoștințelor și înțelegerilor: să cunoască și să aplice sistemul de diagnosticare - recuperare - compensare pentru persoanele cu deficient de auz. Capacitatea de dezvoltare profesională continuă: să se formeze ca specialist în raport cu specificul educației, instruirii și integrării copiilor cu deficit de auz sever.
Finalități de studii
Cunoașterea particularităților de dezvoltare în deficit de auz. Identificarea metodelor de evaluare-recuperare-abilizare. Activități formative din perspectiva incluziunii sociale și educaționale a persoanelor cu dizabilități auditive.
Preconții
Activități de instruire teoretico-empirică în domeniul psihopedagogiei speciale; pedagogiei/psihologiei generale, psihologia vîrstelor ș.a.
Unități de curs
Noțiuni fundamentale ale surdopsihopedagogiei a analizatorului auditiv. Organizarea structural-funcțională a analizatorului auditiv. Senzații auditive: particularități și mecanisme ale senzațiilor auditive. Disfuncții auditive: cauze, grade și tipuri. Funcții și procese psihice la copiii cu deficit de auz sever: <ul style="list-style-type: none">- funcționalitatea structurilor senzoriale la neauzitori- particularitățile gândirii la copiii surzi- particularitățile limbajului verbal. Limbajul mimico-gestual. Alfabetul dactil- particularitățile memoriei- particularitățile imaginației Structura și dinamica personalității în condiții de surditate. Evaluarea funcției auditive. Evaluarea psiho-pedagogică a persoanei cu deficiență de auz sever. Problema compensării auzului deficitar.

Incluziunea educațională a copiilor cu deficient de auz. Incluziunea socială a copiilor cu deficient de auz.
Strategii de predare și învățare
Ținând cont de principiul interacțiunii active profesor-student, de caracterul materiei de studiu, de caz, de situație, vor fi aplicate: conversația, demonstrația, modelarea studiul de caz, cooperarea, exercițiul, experimentarea, consultația, referatul.
Strategii de evaluare
Evaluarea curentă: Evaluarea se bazează pe rezultatele a două lucrări de evaluare curentă, sub formă de test, participarea la discuții în timpul seminarelor. Portofoliu. (60% din nota finală).
Evaluarea finală de examen: Evaluarea finală se realizează sub formă de test și constă în prezentarea unui răspuns complet care să conțină viziunea de ansamblu a obiectului studiat. Portofoliul. (40% din nota finală).
Bibliografie
Obligatorie: 6. Ciubotaru N., Bodorin C., Psihopedagogia persoanelor cu dizabilități auditive, Chișinău, 2020; 160 p. 7. Bodorin C., Surdopsihologia, Chișinău, 2010; 150 p. 8. Pufan C., Probleme de surdopsihologie, B., 1982; 111 p. 9. Rozorea A. și colab., Psihopedagogia specială. Deficiențe senzoriale, B., 1997; 108 p.
Opțională: 1. Stănică I., Mușu I., Psihopedagogia specială, București., 1997; 217 p. 2. Verza E., Tratat de psihopedagogie specială, București., 2011; 1309 p. 3. Богданова Т.Г., Сурдопсихология, М., Академия, 2002, 135 стр. 4. Выготский Л.С., Проблемы дефектологии, М., сбор. соч. 6 том., 1996.

Denumirea programului de studii	Psihopedagogie specială
Ciclul	Formare profesională continuă / (re) calificare profesională
Denumirea cursului	Psihologia persoanelor cu dizabilități vizuale
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea Psihologie și Psihopedagogie, Specială, Catedra Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Pîrvan Mariana, lector universitar
Cadre didactice implicate	-
e-mail	chitarmy@hotmail.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.02.A.010	2		II	90	16	44

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Psihologia persoanelor cu deficiențe de vâz se înscrie în conținuturile Psihopedagogiei speciale prin determinarea particularităților dezvoltării în deficiențele de vâz în scopul compensării optice și incluziunii sociale și educaționale eficiente.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
Cognitive: să cunoască particularitățile dezvoltării psihice și psihofizice la persoanele cu tulburări de vâz; să identifice problemele specifice în compensarea văzului deficitar; să determine elementele specifice deficienței vizuale din perspectiva intervenției terapeutice și educaționale. Aplicative: să aplice sistemul de profilaxie, diagnosticare, abilitare în afecțiuni vizuale; să utilizeze metodele dezvoltativ-compensatorii eficiente în vederea incluziunii sociale și educaționale a persoanelor nevăzătoare. Integrative: să se dezvolte ca specialist în raport cu specificul educației, instruirii și integrării educaționale și sociale a copiilor cu deficit de vâz; să aprecieze variabilele de personalitate care mediază relația succes / eșec și atitudinea față de învățare (motivația învățării, imaginea de sine) la copiii cu deficit optic; să aprecieze rolul terapiei educaționale complexe în ameliorarea stărilor nefavorabile la persoanele cu tulburări de vâz.
Finalități de studii
La sfârșitul cursului masterandul va putea să: Interprezeteze legitățile generale și specifice în dezvoltarea persoanelor cu deficiențe vizuale. Aplicarea metodelor de evaluare psiho-pedagogică-terapie-abilitare în afecțiuni optice. Posedarea metodelor eficiente de incluziune socială și educațională.
Precondiții
Activități de instruire teoretico-empirică în domeniul psihopedagogiei speciale psihologiei/pedagogiei generale.
Unități de curs
Cadrul conceptual al TPP. Incursiuni istorice în domeniul TPP. Analizatorul vizual – aspecte structural-funcționale. Senzații vizuale. Patologia funcției vizuale: etiologie, grade și forme. Evaluarea funcției vizuale. Evaluarea psihopedagogică a persoanelor cu dezabilități vizuale. Psihoigiena și psihoprofilaxia în afecțiunile vizuale. Funcții și procese psihice la copiii cu deficit de vâz. Dinamica personalității în condiții de cecitate. Formarea competențelor și compensarea tulburărilor de vâz. Integrarea socială și educațională a persoanelor cu afecțiuni optice.
Strategii de predare și învățare

Ținând cont de principiul interacțiunii active profesor-student, de caracterul materiei de studiu, de caz, de situație, vor fi aplicate: conversația, demonstrația, modelarea studiul de caz, cooperarea, exercițiul, experimentarea, consultația, referatul.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă:

Evaluarea se bazează pe rezultatele a două lucrări de evaluare curentă, sub formă de test, participarea la discuții în timpul seminarelor. Portofoliu. (60% din nota finală).

Evaluarea finală de examen:

Evaluarea finală se realizează sub formă de test și constă în prezentarea unui răspuns complet care să conțină viziunea de ansamblu a obiectului studiat. Portofoliul. (40% din nota finală).

Bibliografie

Obligatorie:

1. Bodorin C., Psihopedagogia persoanelor cu deficiențe vizuale. Suport de curs, Chișinău, 2013
2. Damaschin D., Defectologie. Teoria și practica compensației deficiențelor de vedere, B., 1978
3. Păunescu C., Copilul deficient – cunoașterea și educarea lui, Bucuresti 1994
4. Preda V., Psihologia deficienților vizuali, Cluj-Napoca, 1993
5. Rozorea A. și colab., Deficiențe senzoriale, Bucuresti, 1997
6. Ștefan M., Educarea copiilor cu vedere slabă. Ambliopi, Bucuresti, 1981
7. Verza Em. Tratat de Psihopedagogie specială, Bucuresti., 2011
8. Выготский Л.С., Проблемы дефектологии, Москва, 1995
9. Ермаков В, П. и др., Основы тифлопедагогики, Москва., 2000

Opțională:

1. Neamțu C., Gherguț Al., Psihopedagogie specială, Iași, 2000
2. Verza Em., Psihopedagogie specială, Bucuresti, 1996
3. Лапшин В.А., Пузанов Б., Основы дефектологии, Москва., 1990
4. Литвак А.Г. и др., Практикум по тифлопсихологии, Москва, 1983

Denumirea programului de studii	Psihopedagogie Specială
Ciclul	Formare profesională continuă / calificare profesională suplimentară
Denumirea cursului	Psihopedagogia persoanelor cu dizabilități mintale
Facultatea	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială
Catedra responsabilă de curs	Catedra Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Ciobanu Adriana, dr. conf. universitar
Cadre didactice implicate	-
e-mail	andrianaceban@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.02.O.011	3		II	90	24	66

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Disciplina *Psihopedagogia persoanelor cu dizabilități mintale* face parte din seria de discipline ce au misiunea să asigure pregătirea fundamentală a specialistului în psihopedagogia specială și are drept obiectiv general formarea la formabili a sistemului de cunoștințe, abilități și atitudini.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Cognitive:

- cunoașterea fundamentelor teoretice și starea actuală a cercetărilor științifice în domeniul psihopedagogiei dizabilității mintale;
- înțelegerea legităților generale și specifice de dezvoltare psihică a copilului cu dizabilități mintale;
- identificarea specificului evoluției și dezvoltării lor psihofizice;
- stabilirea metodelor și tehnicilor de cercetare clinico-psihopedagogică.

Aplicative:

- utilizarea cunoștințelor asimilate, a deprinderilor și abilităților formate;
- utilizarea metodelor și tehnicilor de cercetare psihologică însușite în consilierea, educația și terapia copilului cu dizabilități mintale;
- identificarea metodelor de intervenție psihopedagogică a copiilor cu dizabilități mintale;
- identificarea și operarea corectă cu noțiunile specifice domeniului psihopedagogiei dizabilității mintale;
- sesizarea schimbărilor de orice natură, care au apărut în dezvoltarea psihică a copiilor cu dizabilități mintale;
- construirea exactă a raționamentelor; enunțarea adecvată a deciziilor.

Integrative:

- formularea corectă a gândurilor, ideilor specifice psihopedagogiei dizabilității mintale;
- aprecierea importanței cunoașterii specificului de dezvoltare psihică al copilului cu dizabilități mintale și receptarea adecvată a acestei informații;
- schimbul continuu de informații privind evoluția și dezvoltarea psihică a copilului cu dizabilități mintale.

Finalități de studii

La sfârșitul cursului formabilul va putea să:

- Să cunoască particularitățile de dezvoltare psihofizică a copiilor cu dizabilitate mintală;
- Să cunoască și să aplice instrumente de evaluare psihopedagogică a dezvoltării copilului cu dizabilități mintale;
- Să elaboreze planul și planificarea intervenției individualizate pentru copiii cu dizabilități mintale;

Să cunoască și să aplice metode de stimulare și dezvoltare a autonomiei personale, a limbajului și comunicării la copiii cu dizabilități mintale;
Să aplice strategii de dezvoltare psihofizică a copiilor cu dizabilități mintale;
Să aplice metode de intervenție psihopedagogică la copiii cu dizabilități mintale;
Să înțeleagă rolul psihopedagogului și a familiei în activitățile de terapie și socializarea a copiilor cu dizabilități mintale.

Precondiții

Pentru a înțelege și a însuși cursul *Psihopedagogia persoanelor cu dizabilități mintale*, formabilii trebuie să posede cunoștințe din psihologia specială, pedagogia specială, evaluarea dezvoltării copilului, psihoterapie, consiliere psihopedagogică. Ei trebuie să posede cunoștințe privind specificul dezvoltării proceselor cognitive, afective și volitive, a personalității și particularităților individual-tipologice, a relațiilor interpersonale a copiilor cu dezvoltare tipică.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Dizabilitatea mintală: definiție și etiologie, clasificare. Definiția dizabilității mintale după diferiți autori. Cauzele dizabilității mintale. Patogenia și dinamica dizabilității mintale. Delimitări conceptuale în dizabilitatea mintală. Clasificarea dizabilităților mintale.

Tema 2. Particularitățile dezvoltării psihologice a copiilor cu dizabilitate mintală. Principalele trăsături de specificitate în dizabilitatea mintală. Specificul dezvoltării atenției, senzațiilor, percepției la copiii cu dizabilitate mintală. Dezvoltarea reprezentărilor, imaginației, memoriei la copiii cu dizabilitate mintală. Nivelul dezvoltării gândirii și limbajului la copiii cu dizabilitate mintală. Specificul dezvoltării structurilor de personalitate la copiii cu dizabilitate mintală.

Tema 3. Evaluarea psihopedagogică a dezvoltării copilului cu dizabilități mintale. Importanța diagnosticării și asistenței timpurii a copilului. Evaluarea psihopedagogică a dezvoltării copilului cu dizabilități mintale. Strategii de evaluare ale dezvoltării copilului cu dizabilități mintale. Diagnosticul diferențial în dizabilitatea mintală.

Tema 4. Reținerea în dezvoltarea psihică (intelect de limită): definiție, etiologie, clasificare. Definiția reținerii în dezvoltarea psihică după diferiți autori. Cauzele reținerii în dezvoltarea psihică. Delimitări conceptuale în reținerii în dezvoltarea psihică. Clasificarea reținerii în dezvoltarea psihică. Modele reale de diagnosticare și diferențiere a reținerii în dezvoltarea psihică (intelect de limită).

Tema 5. Caracteristica dezvoltării psihologice a copiilor cu reținere în dezvoltarea psihică (intelect de limită). Specificul dezvoltării sferei cognitive. Dezvoltarea personalității la copiii cu reținere în dezvoltarea psihică (intelect de limită).

Tema 6. Asistența psihopedagogică a copilului cu dizabilități mintale, reținere în dezvoltarea psihică (intelect de limită). Planul și planificarea intervenției individualizate a copilului cu dizabilități mintale/reținere în dezvoltarea psihică (intelect de limită). Terapia medico-psihopedagogică în cazul dizabilității mintale/reținere în dezvoltarea psihică (intelect de limită).

Strategii de predare și învățare

Ținând cont de principiul interacțiunii active profesor-formabil, de caracterul materiei de studiu, de caz, de situație, vor fi aplicate: conversația, demonstrația, studiul de caz, cooperarea, exercițiul, experimentarea, consultația, referatul.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă:

Evaluarea se bazează pe rezultatele a două lucrări de evaluare curentă, sub formă de test, participarea la discuții în timpul seminarelor. Portofoliu. (60% din nota finală).

Evaluarea finală de examen:

Evaluarea finală se realizează sub formă de test și constă în prezentarea unui răspuns complet care să

conține viziunea de ansamblu a obiectului studiat. Portofoliul. (40% din nota finală).

Bibliografie

Obligatorie:

1. Buică, Cristian Bazele defectologiei. București, 2004.
2. Ciobanu, Adriana Psihologia specială. Chișinău, 2019.
3. Ciobanu, Adriana Diagnosticarea și diferențierea copiilor cu reținere în dezvoltarea psihică de natură deprivățională. Chișinău, 2007.

4. Păunescu, C., Mușu, I. Psihopedagogie specială integrată. Handicap mintal, București, 1997.

5. Verza, E. Psihopedagogie specială, București, 1997

6. Лебединский, В.В. Нарушения психического развития у детей. МГУ, 1985

Opțională:

1. Gherguț, Alois Sinteze de psihopedagogie specială. București, 2005.

2. Olărescu, V. Reținere în dezvoltarea psihică. Program analitic al cursului. Chișinău, 1989.

3. Schwartz, Gheorghe Fundamentele psihologiei speciale. Ediția a II-a. Iași: Institutul European, 2014.

4. Актуальные проблемы диагностики ЗПР. Под ред. К.С. Лебединской, Москва, 1982.

5. Соколова, Е.В. Психология детей с задержкой психического развития. Учебное пособие. Творческий Центр. Москва, 2009. – 320 с.

6. Специальная психология. под ред. В. И. Лубовского. – М.: Академия, 2003. – 464 с.

Denumirea programului de studii	Psihopedagogia specială
Ciclul	Formare profesională continuă / (re) calificare profesională
Denumirea cursului	Psihopedagogia persoanelor cu dizabilități multiple
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Psihologie și Psihopedagogie Specială, Catedra Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Ciubotaru Natalia, lector universitar
Cadre didactice implicate	-
e-mail	nataliaciobotaru15@gmail.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.04.O.024	2		II	60	16	44

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
<p>Psihopedagogia dizabilităților multiple stă la baza formării competențelor cadrelor didactice în domeniul educației incluzive prin studierea, însușirea și aplicarea în procesul educațional a legităților cu privire la specificul dezvoltării acestei categorii de copii, aplicarea tehnicilor de evaluare a dezvoltării, abordează problemele incluziunii acestor prin abilitarea/reabilitarea funcțiilor psihice</p>
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
<p><i>Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerilor:</i> să cunoască particularitățile dezvoltării psihice la persoanele cu dizabilități multiple; să determine problemele specifice în educarea, instruirea și profesionalizarea persoanelor cu dizabilități multiple;</p> <p><i>Aplicarea cunoștințelor și înțelegerilor:</i> să aplice principii și metode corecțional-dezvoltative în activitatea cu copiii cu dizabilități multiple.</p> <p><i>Comunicarea cunoștințelor și înțelegerilor:</i> să desfășoare activități didactice complexe care să consolideze și să perfecționeze cunoștințe teoretico-empirice orientate spre dezvoltarea prin compensare și socializare.</p> <p><i>Capacități de a face raționamente:</i> să identifice specificul intervenției educațional-compensatorii în diferite tipuri/forme de dizabilități multiple.</p> <p><i>Capacități de dezvoltare profesională continuă:</i> să se formeze ca specialist în raport cu specificul educației, compensării și integrării sociale a persoanelor cu dizabilități multiple.</p>
Finalități de studii
<p>Studentii la finele cursului trebuie să posede metode de corecție, să identifice metode de evaluare-recuperare-abilitare, să cunoască principii și metode de lucru eficient în procesul de predare-învățare în dizabilitățile multiple. Să cunoască cerințele și abilitățile copiilor cu dizabilități multiple. Să posede o abordare individuală în lucrul cu copiii cu dizabilități multiple, pentru o asistență psihopedagogică cât mai</p>

adecvată.

Precondiții

Precondițiile de realizare cu succes a scopului și obiectivelor enunțate sunt:
Activități de instruire teoretico-empirică în domeniul psihopedagogiei speciale; pedagogiei/psihologiei generale, psihopedagogiei dizabilităților multiple.

Conținutul unităților de curs

Tema 1.

Conceptul dizabilității multiple. Caracteristica psihopedagogică a copiilor cu dizabilități multiple (surdocecitate, combinația dizabilităților auditive și intelectuale, dizabilităților văzului și intelectului, sistemului locomotor și intelectului.)

Conceptul dizabilității multiple. Definiție dizabilitatea multiplă, complex asociată. Poziția școlilor din occident și celor din Rusia. Dezvoltarea conceptului dizabilității multiple. Etiologia dizabilităților multiple. Clasificarea dizabilităților multiple. Caracteristica psihologică și specificul intervenției în diferite tipuri de dizabilități multiple. Evaluarea specificului dezvoltării copiilor cu dizabilități multiple. Tehnici de aplicare.

Tema 2.

Formarea abilităților de autodeservire, a abilităților lucrului casnic și comportamentului cultural.

Tema 3.

Dezvoltarea mijloacelor de comunicare la copiii cu deficiențe multiple:

- Dezvoltarea vorbirii prin gesturi
- Dezvoltarea vorbirii prin dactileme
- Dezvoltarea vorbiri orale (învățarea pronunției). Demutizarea.
- Comunicarea augmentativă. Comunicarea prin simboluri. Calendarul.

Tema 4.

Familiarizarea cu mediul înconjurător:

- Familiarizarea cu obiecte și fenomene ale naturii.
- Calitatea și proprietățile obiectelor.

Tema 4.

Dezvoltarea coordonării mișcărilor și orientarea vizio-spațială:

- Dezvoltarea coordonării mișcărilor cu ajutorul adultului.
- Dezvoltarea coordonării mișcărilor desinestător.

Tema 5.

Caracteristica psihopedagogică a copiilor cu tulburări de spectru autist. Clasificarea și diagnosticul complex a tulburărilor și a comunicării a copiilor cu tulburări de spectru autist.

Definiția Tulburărilor de spectru autist. Incidența. Datele epidemiologice. Caracteristica psihopedagogică a tulburărilor de spectru autist. Clasificarea după DSM IV și DSM V, caracteristica autismului după școala rusă. Tehnici de evaluare a copiilor cu TSA: ADOS-1 (programul de diagnostic al autismului prin observare), ADOS-2, CARS-2 (scorul de evaluare a autismului în copilărie), CELF-4-evaluare clinică a punctelor reper în dezvoltarea limbajului, CHAT (fișa de evaluare a autismului la copil mic), M-CHAT-R/T (fișa de screening modificată cu algoritm de follow up).

Tema 6.

Corectarea comportamentului deviant la copiii cu deficient multiple:

- a comportamentului autoagresiv;
- a agresiunii verbale;
- a comportamentului agresiv asupra obiectelor (agresie generalizată);

- a manipulării cu cei din jur;
- a mișcărilor ritualice (stereotipurile);
- a închiderii în sine, evitarea comunicării și a pasivității permanente, dezvoltarea contactului vizual, reducerea problemelor de alimentație (refuzul sau selectarea hranei).

Strategii de evaluare

1. Prin examen oral sau scris. Examen oral se constituie din:
 - Proba I de evaluare curentă:
 - Proba II de evaluare curentă:
 - Prezentări orale, participări în dezbateri, analiza studiilor de caz, planuri de intervenție elaborate, teste, răspunsuri orale și în scris la bilete, portofolii, dispute.etc.
2. Prin examen scris, care se constituie din: răspunsuri la întrebări din bilet.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Bodorin C., Ciubotaru N., Lebedeva V. Copiii cu dizabilități multiple. Activități dezvoltativ-recuperative. Ghid practic. Chișinău, 2015.
2. Bodorin C., Vîrlan M., Maximciuc V. Psihopedagogie specială. Suport didactic pentru coordonatorii educației incluzive. Chișinău, 2011.
3. Hatzani A. Evaluarea copilului cu surdo-cecitate. Ghid de dezvoltare. Editura Semne, 2000.
4. Popovici D/V/, Niculcea D/ Terapia educațională integrată. Editura Pro Humanitate, 1997.
5. Racu A., Popovici D.V., Danii A. Intervenția recuperativ-terapeutică pentru copiii cu dizabilități multiple. Ed. Ruxanda, Chișinău, 2009.
6. Абдукамалова Л.А., Емелина Л.В., Епифанова Г.К., и др. Вызывающее поведение детей с множественными пороками развития в семье. Модель воздействия для родителей. Опыт России. Сергиев Посад, 2007.
7. Епифанова Г.К., Заречнова Е.А., Топоркова Е.Н. Формирование самостоятельности и независимости у детей со сложной структурой нарушений. Научно-практический сборник. Сергиев Посад, 2003.

Opțională:

1. Руководство для педагогов и родителей по практическому обучению слепоглухих и слепых детей с дополнительными нарушениями навыкам ориентировки и мобильности. Сергиев Посад, 2011.
2. Шипицина Л.М., Михайлова Е.В. Дети с множественными нарушениями развития. Учебное пособие для педагогов, психологов, дефектологов. Санкт-Петербург, 2012.
3. Шипицына Л.М. Необучаемый ребенок в семье и обществе. (Социализация детей с нарушением интеллекта). Изд. Дидактика Плюс, С. Петербург, 2002.
4. Пташник Е. Несимволическая и символическая коммуникация слепоглухих детей. (Системы, средства, оценка, методические приемы работы). Сергиев Посад, 2005.

Denumirea programului de studii	Psihopedagogie specială
Ciclul	Formare profesională continuă / (Re) calificare profesională
Denumirea cursului	Organizarea serviciilor logopedice
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie specială Psihopedagogie specială
Titular de curs	Olărescu Valentina dr conf, dr. conf. universitar
Cadre didactice implicate	Olărescu Valentina dr conf, dr. conf. universitar
e-mail	volarescu@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.02.O.013	2		II	60	16	44

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Disciplina Organizarea serviciului logopedic include principiile și metodologiile generale și specifice de organizare a asistentei logopedice, reprezintă o continuitate a disciplinelor de specialitate..
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
<i>Cognitive:</i> cunoașterea metodelor specifice și generale de terapie logopedică, specificul organizării ARL și OSL. <i>Aplicative:</i> utilizarea cunoștințelor asimilate, a deprinderilor și abilităților formate în cadrul cursurilor de logopedie, diagnostic logopedic; aprecierea importanței cunoașterii specificului Organizării serviciului logopedic în diverse instituții de învățământ, inclusiv, incluzive <i>Integrative:</i> identificarea și operarea corectă cu noțiunile specifice tulburărilor de limbaj; construirea exactă a evaluării logopedice; enunțarea adecvată a deciziilor, competența de elaborare a proiectelor logopedice, cunoașterea specificului organizării ARL și asistentei și serviciului logopedic; desăvârșirea continuă a cunoștințelor, abilităților și competențelor specifice logopediei și OSL, a regulamentelor și deciziilor în domeniul OSL.
Finalități de studii realizate la finele cursului
La sfârșitul cursului formabilul va putea să: <ul style="list-style-type: none">- aplice cunoștințele teoretice și practice de OSL- să respecte, să folosească principiile, regulamentele, normativele de bază ale organizării serviciului logopedic- să contribuie la dezvoltarea îmbunătățirea serviciului de asistență logopedică; să respecte normativele de păstrarea actelor în cabinetul de logopedie- să formuleze concluzii, decizii vs de OSL.- să formeze noi deprinderi și abilități practice; să desăvârșască continuu cunoștințele, abilitățile și competențele specifice logopediei și de organizare a serviciului de asistență logopedică în diverse instituții.
Precondiții

pentru a înțelege și a însuși cursul „ **Organizarea serviciului logopedic**”, formabilii trebuie să posede cunoștințe de logopedie, diagnostic logopedic, de proiectare a ARL, deontologia muncii, sa cunoască legile, HG existente la moment in domeniul respectiv.

Conținutul unităților de curs

1. Introducere. Specificul OSL în Scoli speciale, ajutoare; Școli generale și licee pentru integrarea școlară a copiilor cu cerințe educative speciale; Centre logopedice școlare; Centre de Plasament; Alte sectoare: spitale de neurologie, neuropsihiatrie, ORL etc. . Hotarari de Guvern, Legi, Acte normative privitor OSL. Tipuri de rapoarte . Fisa postului. Drepturile și obligațiile logopedului. Trăsăturile și calitățile de personalitate a logopedului.

2. Curriculum de educație timpurie. Etapele proiectului ARL

3 . Funcțiile logopedului, contribuția în Consiliul metodic, Comisia medico-psiho-logopedică, SAP, întrunită în grădiniță sau școală, etc. Tipurile de institutii prestatoare de servicii logopedice

4. Ședința anuală de generalizare a efecienței activității logopedice. Selectarea și repartizarea copiilor logopați în instituții specializate.

5. Utilizarea, echipamentul și documentarea cabinetului logopedic. Deontologia logopedică. Colaborarea reciprocă, responsabilități și drepturi, atitudini între logoped / educator / părinte / colegi / administrație.

Strategii de predare și învățare

Explicare, demonstrație, comparație. TIC, PPT. Ținând cont de principiul interacțiunii active profesor – student, de caracterul materiei de studiu, de caz, situație etc., vor fi aplicate: expunerea euristică, conversația, demonstrația, modelarea, algoritimizarea, problematizarea, descoperirea, studiul de caz, cooperarea, simularea, asaltul de idei, exercițiul, experimentarea, consultația, referatul, extemporalul ș.a.

Strategii de evaluare

Evaluarea 1 test; Evaluarea 2: test, Evaluare finală: Examen

Bibliografie

Obligatorie:

Repere metodologice privind activitatea logopedului in instituțiile de invatamant general, 02.01.2018

Curriculum educației timpurii, Chiș., 2019

Curriculum național pt școala primară. Chiș., 2019

Sprânceană L., Captari V., Cu privire la organizarea activității logopedice în școală de cultură generală, Chișinău, 1989.

Vrăjmaș E., Stănică C., Terapia tulburărilor de limbaj-intervenții logopedice, București, Ediția I-1994; ediția II-1997.

Olărescu, V., 2012, Asistența logopedică și psihologică. Principii. Metodologii. Perspective. Chișinău

Opțională:

Verza E. Tratat de logopedie, buc., 2003

Vrăjmaș E., Stănică C., Terapia tulburărilor de limbaj-intervenții logopedice, București, Ediția I-1994; ediția II-1997.

Savca L., Corectarea dereglărilor vorbirii orale și scrise a elevilor, Chișinău, 1988.

Olărescu, V., 2008, Logopedia. Perspectiva diagnosticului logopedic. Chișinău

Ефименкова Л.М., 1991, Организация и методы коррекционной работы логопеда на школьном логопункте,

**Universitatea Pedagogică
de Stat „ION CREANGĂ”
din Chișinău**

str. Ion Creangă, nr. 1, MD - 2069,
Chișinău, Republica Moldova
www.upsc.md

Москва.

Лалаева Р.И. 1999, Логопедическая работа в коррекционных классах. Москва.

Denumirea programului de studii	Psihopedagogie specială
Ciclul	Formare profesională continuă / (Re) calificare profesională
Denumirea cursului	Diagnosticarea logopedică
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie specială Psihopedagogie specială
Titular de curs	Olărescu Valentina dr conf, dr. conf. universitar
Cadre didactice implicate	Olărescu Valentina dr conf, dr. conf. universitar
e-mail	volarescu@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.02.O.014	3		II	90	24	66

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Diagnosticul logopedic se înscrie reușit printre disciplinele fundamentale de studiu în cadrul programului respectiv. Ea stă la baza formării competențelor cadrelor didactice în domeniul logopediei. În acest sens, Diagnosticul psiho-logopedic corelează optimal cu celelalte cursuri din program, cât și cu stagiul de practică logopedică.

Acest curs contribuie la pregătirea de specialitate prin formarea competențelor de diagnostic logopedic. Diagnosticul tulburărilor de limbaj se integrează tabloului dezvoltării psihice generale a copilului precum și interdependenței cu mediul social în care acesta trăiește. Cu cât dezordinile limbajului suni mai grave (disartria, alalia, dislalia polimorfă, logonevroza, disgrafia reală etc.), cu atât mai mult trebuie să ne intereseze investigația tuturor laturilor personalității.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Cognitive:

- cunoașterea și înțelegerea esenței Diagnosticului psiho-logopedic Cunoașterea metodelor specifice și generale de Diagnostic psiho-logopedic, specificul organizării examinațiilor și evaluării tulburărilor de limbaj.

Aplicative:

- utilizarea cunoștințelor asimilate, a deprinderilor și abilităților formate în cadrul cursului de diagnostic logopedic, a metodelor și tehnicilor de examinare, evaluare logopedică
- Raționare și decizii: identificarea și operarea corectă cu noțiunile specifice tulburărilor de limbaj; construirea exactă a evaluării logopedice; enunțarea adecvată a diagnozelor logopedice. formularea competentă a judecăților de ordin logopedic și diagnostic diferențial logopedic, pedagogic, psihologic;

Integrative:

- aprecierea importanței cunoașterii specificului de dezvoltare a limbajului, specificului diagnosticului și evaluărilor logopedice, schimbul pertinent de informație logopedică; etc.
- desăvârșirea continuă a cunoștințelor, abilităților și competențelor

Finalități de studii realizate la finele cursului

La sfârșitul cursului formabilul va putea să:

- **Cognitive:**
- cunoașterea și înțelegerea esenței Diagnosticului psiho-logopedic Cunoașterea metodelor specifice și generale de Diagnostic psiho-logopedic, specificul organizării examinării și evaluării tulburărilor de limbaj.
- **Aplicative:**
- utilizarea cunoștințelor asimilate, a deprinderilor și abilităților formate în cadrul cursului de diagnostic logopedic, a metodelor și tehnicilor de examinare, evaluare logopedică
- Raționare și decizii: identificarea și operarea corectă cu noțiunile specifice tulburărilor de limbaj; construirea exactă a evaluării logopedice; enunțarea adecvată a diagnozelor logopedice. formularea competentă a judecăților de ordin logopedic și diagnostic diferențial logopedic, pedagogic, psihologic;
- **Integrative:**
- - aprecierea importanței cunoașterii specificului de dezvoltare a limbajului, specificului diagnosticului și evaluărilor logopedice, schimbul pertinent de informație logopedică; etc.
- - desăvârșirea continuă a cunoștințelor, abilităților și competențelor

Precondiții

pentru a înțelege și a însuși cursul „Diagnostic psihologopedic”, studenții trebuie să posede cunoștințe de Logopedie, Psihodiagnoza, psihologia specială, Psihologia varstelor

Conținutul unităților de curs

1. Introducere în Diagnostic logopedic și psihologic. Rolul și ponderea cursului
2. Metodele psihopedagogiei speciale în diagnosticul psiho-logopedic
3. Metode psihologice, psihoneurologice în logopedie
4. Psihodiagnoza vârstei preșcolare
5. Probleme cauzate de aplicarea testelor de măsurare a dezvoltării
6. Aspectele profilului psiho-logopedic al copilului
7. Examen și diagnostic psihologopedic în diverse Tulburări de pronunție
8. Examen și diagnostic psihologopedic în dislexografii
9. Examen și diagnostic psihologopedic în tulburări de ritm și fluență
10. Examen și diagnostic psihologopedic în Tulburări complexe

Strategii de predare și învățare

Explicare, demonstrație, comparație. TIC, PPT algoritimizarea, problematizarea, descoperirea, studiul de caz, cooperarea, simularea, asaltul de idei, exercițiul, experimentarea, consultația, referatul,

Strategii de evaluare

Evaluarea 1 test; Evaluarea 2: test, Evaluare finală: Examen

Bibliografie

Obligatorie:

1. Vrajmaș E., Stănică C., Terapia tulburărilor de limbaj-intervenții logopedice, București, Ediția I-1994; ediția II-1997.
2. Verza E., Tratat de logopedie, Buc., 2003
3. Mititiuc I., Ghid practic pentru identificarea și terapia tulburărilor de limbaj, Iași, 1999
4. Olărescu, V., Ponomari D Asistența logopedică și psihologică. Chișinău 2012,
5. Olărescu V. Logopedia. Diagnostic și perspective. Chiș., 2008
6. Olărescu V., Ponomari D., Logoritmica.. Chiș., 2019
7. Olărescu V., Ponomari D., Ghid metodologice Intervenția complexă psiho-logopedică în TL, 2019

8. Șerban Mirela Selecție de probe pentru examinarea logopedică complexă auxiliar, Sibiu, 2017
9. Oprea V., Nițu L, Chiriacescu D., Lungu P. – „Set de instrumente, probe și teste pentru evaluarea educațională a copiilor cu dizabilități” Asoc. Reninco, Ed. MarLink, București, 2003
10. Vrășmaș E., Oprea V. Set de instrumente, probe și teste pentru evaluarea educațională a copiilor cu dizabilități. București: MarLink, 2003. 165 p.
11. Методические указания по выявлению и коррекции дефектов звукопроизношения и связанных с ними нарушений письма. 1984, Л.
12. Методы обследования речи детей. Пособие по диагностике речевых нарушений. 2005, Под ред., Г. Чиркиной. Москва.

Opțională:

13. Boșcaiu E., , Prevenirea și corectarea tulburărilor de vorbire în grădinițele de copii, EDP, București 1973
14. Captari Vera, Organizarea activității corecțional – recuperatorii la punctele logopedice școlare, Lumina, Chișinău. 1996,
15. Savca L., Corectarea dereglărilor vorbirii orale și scrise a elevilor, Chișinău, 1988.
16. Olărescu, V., Activități de pregătire a analizei fonetice la preșcolarii cu tulburări de limbaj, în Psihopedagogia copilului, N2, București 2003,
17. Păunescu C., Tulburările de limbaj la copil, Ed. Medicală, București. 1984,
18. Ungureanu, D. – *Compendiu logopedic școlar*, Ed. Eurostampa, Timișoara, 1998;
surse net: www.logopedia.plus

Denumirea programului de studii	Psihopedagogie specială
Ciclul	Formare profesională continuă / (Re) calificare profesională
Denumirea cursului	Terapia logopedică
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie specială Psihopedagogie specială
Titular de curs	Olărescu Valentina dr conf, dr. conf. universitar
Cadre didactice implicate	Olărescu Valentina dr conf, dr. conf. universitar
e-mail	volarescu@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.02.A.015	4		II	120	32	88

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Disciplina Organizarea serviciului logopedic include principii și metodologii generale și specifice de organizare a asistentei logopedice, reprezintă o continuitate a disciplinelor de specialitate.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
Cognitive: cunoașterea metodelor specifice și generale de terapie logopedică, specificul organizării ARL și OSL. Aplicative: utilizarea cunoștințelor asimilate, a deprinderilor și abilităților formate în cadrul cursurilor de logopedie, diagnostic logopedic; aprecierea importanței cunoașterii specificului Organizării serviciului logopedic în diverse instituții de învățământ, inclusiv, incluzive Integrative: identificarea și operarea corectă cu noțiunile specifice tulburărilor de limbaj; construirea exactă a evaluării logopedice; enunțarea adecvată a deciziilor, competența de elaborare a proiectelor logopedice, cunoașterea specificului organizării ARL și asistentei și serviciului logopedic; desăvârșirea continuă a cunoștințelor, abilităților și competențelor specifice logopediei și OSL, a regulamentelor și deciziilor în domeniul OSL.
Finalități de studii realizate la finele cursului
La sfârșitul cursului formabilul va putea să: <ul style="list-style-type: none">- aplice cunoștințele teoretice și practice de terapie logopedică; să identifice conținutul, esența și particularitățile psihicului; să explice structura și evoluția limbajului, orientările de bază în logopedie; să distingă, să definească și să exemplifice tulburările de limbaj să diferențieze și să explice particularitățile individual – tipologice ale personalității,- să folosească metodele și tehnicile logopedice, psihologice și pedagogice; să utilizeze cunoștințele asimilate în practica terapiei limbajului,- să contribuie la dezvoltarea psihică a copilului cu tulburări de limbaj; să acumuleze un bogat material informativ cu privire la psihologia limbajului și comunicării. Să argumenteze noțiunile, judecățile, raționamentele logopedice, enunțarea deciziilor respective etc.- să formuleze corect gândurile, ideile logopedice;
Precondiții

pentru a înțelege și a însuși cursul, formabilii trebuie să posede cunoștințe de anatomie și fiziologie a activității sistemului nervos central, a structurii și funcționării analizatorilor, neuropsihologia, psihologia specială.

Conținutul unităților de curs

1. Etapele și conținutul etapelor ARL.
Viziunea autorilor vs etapele ARL în logopedie. Tematica lexicală și logopedică abordată în proiectele logopedice
2. ARL în dislalie.
Proiectele didactice logopedice. Structura. Corelația dintre conținutul proiectului și vârsta, particularitățile psiho-fizice ale copilului. Metode interactive de lucru.
3. Obiectivele operaționale ale ARL în disartrie.
Caracteristica formelor de disartrie. Colaborarea parinte –logoped-neuropatolog. ARL în variate forme. PRI. Masaj. Sonde. Materiale aplicate
4. ARL în rinolalie.
Simptomica, caracteristica tipurilor de rinolalie. Formele rinolaliei. ARL. Intervenții chirurgicale
5. ARL în disgrafie și dislexie.
Clasificări, caracteristici, tipuri de copii cu dislexodisgrafie, Variante de dislexografii. ARL. Materiale didactice
6. Obiective imediate și de perspectivă Principiile ARL în alalie.
Stimularea limbajului preșcolarilor ARL cu copii neverbali. Diferențierea formelor de alalie
7. Organizarea metodică generală a ARL în afazie. ARL în echipa multidisciplinară. ARL in forme diferite de afazie
8. Adordarea tratamentului complex în tulburări de ritm și fluentă. Bălbâiala. Logoneuroza. Brdilalia. Tahilalia. Aftongia.
9. TGL. ARL în dependență de diferite grade ale TGL. Tulburări de dezvoltare a limbajului. Reținerea în dezvoltarea limbajului. Mutismul electiv/psihic. Delimitări conceptuale: retard verbal- întârziere-pelticism (dislalie fiziologică)reciprocă, responsabilități și drepturi, atitudini între logoped / educator / părinte / colegi / administrație.
10. Tulburări de voce profesionale, prevenția, prognosticul. ARL în tulburări profesionale. Intervenția chirurgicală. Laringograma. Traheostoma. Vocea esofagiană. Intervenția fonopedului. Ritmica fonetică

Strategii de predare și învățare

Explicare, demonstrație, comparație. TIC, PPT. Ținând cont de principiul interacțiunii active profesor – formabil, de caracterul materiei de studiu, de caz, situație etc., vor fi aplicate: expunerea euristică, conversația, demonstrația, modelarea, algoritmizarea, problematizarea, descoperirea, studiul de caz, cooperarea, simularea, asaltul de idei, exercițiul, experimentarea, consultația, referatul, extemporalul ș.a.

Strategii de evaluare

Evaluarea 1 test; Evaluarea 2: test, Evaluare finală: Examen

Bibliografie

Obligatorie:

1. Mititiuc I., Ghid practic pentru identificarea și terapia tulburărilor de limbaj, Iași, 1999
2. Olărescu, V., Ponomari D., Asistența logoped și psihologică. Principii. Metodologii. Perspective. Chiș, 2012,
3. Olărescu V., Ponomari D., Logoritmica.. Chiș., 2019

4. Olărescu V., Ponomari D., Ghid metodologic Intervenția complexă psiho-logopedică în TL, 2019
 5. Olărescu V., Logopedia. Perspectiva diagnosticului logopedic. Chișinău, 2008. 251 p. ISBN 978-9975-9743-6-3
 6. Olărescu Valentina, Educația timpurie, o componentă esențială a educației pentru toți”, în: Simpozionul interjudețean cu participare internațională ”Educație adaptată tulburărilor din spectrul autist”, Universitatea Vasile Alecsandri din Bacău, 2019, ed 2, vol 2, ISSN 2559-0952; ISSN-L 2559-0952, pp 11-17 , 0,52 c.a.
 7. Olărescu Valentina, Conceptele ritmicii logopedice, în Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului, în: Materialele conferinței științifice anuale a profesorilor și cercetătorilor UPS "Ion Creangă", Vol. 1., Tipogr. UPS "Ion Creangă" , 2019, pp143-148, ISBN 978-9975-3370-2-1. 082:378.637(478-25)=135.1=161.1 P 93 , 0,29 c.a.
 8. Olărescu, Valentina, Scrierea și citirea: intervenție logopedică preventivă și formativ-dezvoltativă, 179 p., Chiș., 2020, ISBN 978-9975-3342-5-9
 9. Olărescu, Valentina, Buganu Diana, Madan Larisa, Strategii didactice în logopedie, 144p., Chiș., 2020 ISBN 978-9975-3452-9-3
 10. Olărescu V., Ponomari D., Логопедия. От теории к практике. Киш., 2017 ISBN978-9975-66-511-7, 380p
 11. Vrajmaș E., Stănică C., Terapia tulburărilor de limbaj-intervenții logopedice, Buc., Ed I-1994; ed II-1997.
 12. Олэреску Валентина Пономарь Дорина, Взаимосвязь между тревожностью и формой общения у детей с нарушением речи, V Международная научно-практическая конференция «Научное обеспечение практико-ориентированного сопровождения воспитания и обучения лиц с ограниченными возможностями здоровья» 23 -24 октября 2018 Moskova
 13. Смирнова И.А., 2004, Логопедическая диагностика, коррекция и профилактика нарушений речи у дошкольников с ДЦП. Алалия, дизартрия, ОНР. С-Петербург
 14. Филичева Т.Б. Чиркина Г.В. 1993, Подготовка к школе детей с общим недоразвитием речи в условиях специального детского сада М.
 15. Филичева Т.В., Чевелёва Н.А., 1997, Логопедическая работа в специальном детском саду. М.
- Opțională:**
19. Verza E. Tratat de logopedie, buc., 2003
 20. Vrajmaș E., Stănică C., Terapia tulburărilor de limbaj-intervenții logopedice, Buc., Ed I-1994; ed II-1997.
 21. Repere metodologice privind activitatea logopedului in instituțiile de invatamant general, 02.01.2018
 22. Curriculum educației timpurii, Chiș., 2019
 23. Curriculum național pt școala primară. Chiș., 2019

Denumirea programului de studii	Psihopedagogie Specială
Ciclul	Formare profesională continuă / (Re) calificare profesională
Denumirea cursului	Terapii educaționale complexe
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Catedra Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Pîrvan Mariana, lector universitar
Cadre didactice implicate	-
e-mail	chitarmy@hotmail.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.02.O.016	2		II	60	16	44

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul **Terapii educaționale complexe** este menit să promoveze starea de sănătate și calitatea vieții prin intermediul ocupației. Acest curs conține informații relevante despre terapia educațională complexă, metode și tehnici practice de lucru în domeniul terapiilor ocupaționale pentru persoanele cu dizabilități: principiile generale de lucru în serviciile alternative, practici de lucru aplicate în procesul terapeutic. Importanța cursului de **Terapii educaționale complexe** - este una dintre profesiile cu evoluție rapidă (o creștere de 50 % în ultimii 5 ani) numărul actual de terapeuți ocupaționali în Europa fiind în jur de 70.000. Aceasta arată că profesia de terapeut profesional are o contribuție valoroasă și distinctă la bunul mers al societății. Poziționarea acestu-i curs este logică și se înscrie armonios în ciclul disciplinelor, avînd conexiuni cu așa cursuri ca Psihologia generală, Psihologia vîrstelor, Introducere în terapie, Training psiho-social, Pedagogia specială, ș.a.

- Cursul face parte din cursurile fundamentale și pregătește studenți în domeniul terapiilor ocupaționale cu cunoștințe necesare cu un grad mare de interdisciplinaritate, studenți căpăta deprinderi în diverse metode de terapie ocupațională, atât pentru o abordare individuală, cât și pentru o abordare de grup cu copiii/tinerii cu și fără dizabilități.

- Cursul dat are ca obiectiv general la bază asigurarea studenților cu cunoștințele teoretice în terapia ocupațională, să fie bine instruiți și pregătiți practic pentru a aplica tipurii de terapii ocupaționale și să acorde asistență calitativă și calificată în corespundere cu necesitățile diferitor categorii de copii prin intermediul terapiilor ocupaționale.

Urmărind formarea competențelor de bază în domeniul **Terapiilor educaționale complexe**, unitatea de curs se constituie din cinci unități de conținut care vizează: terapia ocupațională – delimitări conceptuale; tipurile de terapii educațional complexe; proiectarea educațional terapeutică în activitățile de terapie; desfășurarea procesului de terapie educațional complexă; valențele recuperativ-terapeutice ale terapiilor educațional complexe.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Cognitive:

- interpretarea adecvată în comunicarea profesională a conceptelor, teoriilor și modelelor de bază specifice terapiei ocupaționale;
- înțelegerea adecvată a conceptelor, metodelor și instrumentelor specifice intervenției de terapie

ocupațională (individuală, de grup și organizațională) în comunicarea profesională; interpretarea cunoștințelor asimilate, a deprinderilor și abilităților formate în aplicarea metodelor și tehnicilor de terapie ocupațională pentru copiii cu dizabilități;

Aplicative:

- aplicarea principiilor comunicării eficiente cu scopul stabilirii contactului eficient și adecvat particularităților copiilor cu dizabilități;
- sesizarea schimbărilor de orice natură, care au apărut în procesul terapiei ocupaționale la copiii cu diferite forme de dizabilități; construirea exactă a raționamentelor;
- utilizarea analizei a calității intervențiilor, pentru implementarea strategiilor și a metodelor de promovare a terapiei ocupaționale, în diverse contexte;
- analiza calității planurilor de intervenție de terapie ocupațională, pornind de la nivelul de satisfacție al copilului/ copiilor cu dizabilități.

Integrative:

- formularea și comunicarea corectă a gândurilor, ideilor specifice terapiei ocupaționale;
- comunicarea importanței cu cunoașterea specificului de aplicare a metodelor de terapie pentru copilul cu diferite forme de dizabilitate și receptarea adecvată a acestei informații;
- schimbul continuu de informații privind starea psihoafectivă a copilului cu dizabilități;
- îmbogățirea continuă a bagajului de cunoștințe, abilitățile și competențele specifice terapiei ocupaționale;
- formarea noilor deprinderi și abilități practice în domeniul terapiilor ocupaționale;
- să aprecieze importanța cunoașterii specificului de aplicare a metodelor terapeutice pentru copiii cu dizabilități mintale.

Finalități de studii

La sfârșitul cursului masterandul va putea să:

- să explice: noțiuni fundamentale ale terapiei ocupaționale și să identifice conținutul, esența și principiile terapiei ocupaționale;
- să distingă, să definească și să exemplifice metode și tehnici în terapia ocupațională;
- să comenteze cunoștințele asimilate în aplicarea terapiei ocupaționale pentru copiii cu dizabilități;
- să comenteze schimbările de orice natură care apar la persoana marcată de dizabilitățile în urma aplicării terapiei;
- să aplice corect ideile în terapiile ocupaționale corespunzător informațiilor date la curs;
- să structureze permanentă arsenalului de cunoștințe din domeniul terapiilor ocupaționale;
- să posede noi deprinderi, abilități și competențe terapeutice.

Precondiții

1. Discipline anterior studiate:

- *Psihologia generală, Psihologia vârștelor, Introducere în terapie, Training psiho-social, Pedagogia specială, etc.*

2. Condiții prealabile:

- cunoașterea particularităților de dezvoltare a copiilor, evaluarea și instuirea acestora;
- operaționalizarea terminilor în domeniul: psihologie, pedagogie, terapie;
- formarea deprinderilor de muncă intelectuală: capacitatea de a elabora un referat, de a căuta și rezuma sursele bibliografice, de organizarea independentă a activității de învățare la cursul **Terapie ocupațională**.

Unități de curs
Teme de bază: <ol style="list-style-type: none">1. Terapii educaționale complexe – delimitări conceptuale.2. Tipurile de terapii educaționale complexe.3. Proiectarea educațional terapeutică în activitățile de terapie.4. Desfășurarea procesului de terapie educațional complexă.5. Valențele recuperativ-terapeutice ale terapiilor educațional complexe.
Strategii de predare și învățare
În cadrul cursului Terapii educaționale complexe vor fi folosite pe larg metodele activ-participative: prelegere clasică, predarea sinergetică, prelegere interactivă prin: expunere, conversație euristică. Învățarea prin cooperare, învățarea experiențială, învățare situațională, învățare bazată pe problemă, demonstrația, dezbaterile, proiect prin aplicarea metodelor de explicare, activități în grup, studii de caz, studiul individual, joc de rol, simularea, consultarea surselor bibliografice, seminar interogativ.
Strategii de evaluare
<ol style="list-style-type: none">3. Prin examen oral/scriș.<ul style="list-style-type: none">- Proba I de evaluare curentă: test de cunoaștere a conceptelor de bază în terapia ocupațională pentru persoanele cu dizabilități;- Proba II de evaluare curentă: elaborarea referatului tematic și prezentarea discursului/studiu de caz;- Prezentări orale, participări în dezbateri, analiza studiilor de caz, planuri de terapie elaborate etc.4. Prin examen scris, care se constituie din:<ul style="list-style-type: none">- Proba de evaluare finală: test de cunoaștere a conceptelor de bază din cursul ascultat Terapii educaționale complexe.
Bibliografie
Obligatorie: <ol style="list-style-type: none">1. Dăniș A., Munca artistică în școală pentru copiii cu deficiențe mintale. Chișinău, 19962. Dăniș A.; Postolachi E., ș.a., Educația tehnologică în școala auxiliară, concepții și programe de instruire. Chișinău, 20023. Mihăilescu D., Limbajul culorilor și al formelor. Enciclopedie de buzunar. București, 19804. Mușu I.; Taflan A. (coord), Terapia educațională integrată. București, Ed. PRO – Humanitate, 19975. Nijegorodțeva N.V., Ispolizovanie detskih risuncov kak sredstvo diagnostichi i corekții psihicescogo razvitiia detei. Москва, 19986. Игровая терапия как метод интеграции и реабилитации: Учебное пособие. Москва, Права человека, 20017. Кэдыусон X., Шеффер Ч., Практикум по игровой психотерапии. Санкт-Петербург, 2001 Opțională: <ol style="list-style-type: none">1. Bucun N.; Dăniș A., Curriculumuri școlare pentru învățământul special. Chișinău, 20092. Paunescu C.; Musu I. Recuperarea medico-pedagogica a copilului handicapat mintal. Ed. Medicala, Bucuresti, 19903. Rotaru A.; Marin E.; Bojescu O. Jocurile dinamice. Ed. Lumina. Chisinau, 19934. Verza E., Metodologia recuperării în defectologie, studiu în „Metodologii contemporane în domeniul defectologiei și logopediei”, Universitatea București, 1987

Denumirea programului de studii	Psihopedagogie Specială
Ciclul	Formare profesională continuă / calificare profesională suplimentară
Denumirea cursului	Psihopedagogia persoanelor cu dizabilități neuromotorii
Facultatea	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială
Catedra responsabilă de curs	Catedra Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Ciobanu Adriana, dr. conf. universitar
Cadre didactice implicate	-
e-mail	andrianaceban@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.02.O.017	2		II	60	16	44

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Disciplina *Psihopedagogia persoanelor cu dizabilități neuromotorii* face parte din seria de discipline ce au misiunea să asigure pregătirea fundamentală a specialistului în psihopedagogia specială și are drept obiectiv general formarea la formabili a sistemului de cunoștințe, abilități și atitudini.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Cognitive:

- cunoașterea fundamentelor teoretice și starea actuală a cercetărilor științifice în domeniul psihopedagogiei dizabilității neuromotorii;
- înțelegerea legităților generale și specifice de dezvoltare psihică a copilului cu dizabilități neuromotorii;
- identificarea specificului evoluției și dezvoltării lor psihofizice;
- stabilirea metodelor și tehnicilor de cercetare clinico-psihopedagogică.

Aplicative:

- utilizarea cunoștințelor asimilate, a deprinderilor și abilităților formate;
- utilizarea metodelor și tehnicilor de cercetare psihologică însușite în consilierea, educația și terapia copilului cu dizabilități neuromotorii;
- identificarea metodelor terapeutice în reeducarea neuromotorie și reeducarea funcțională a copiilor cu dizabilități neuromotorii;
- determinarea din punct de vedere ipotetic a perspectivelor acordării ajutorului persoanelor cu dizabilități neuromotorii;
- identificarea și operarea corectă cu noțiunile specifice domeniului psihopedagogiei dizabilității neuromotorii;
- sesizarea schimbărilor de orice natură, care au apărut în dezvoltarea psihică a copiilor cu dizabilități neuromotorii;
- construirea exactă a raționamentelor; enunțarea adecvată a deciziilor.

Integrative:

- formularea corectă a gândurilor, ideilor specifice psihopedagogiei dizabilității neuromotorii;

- aprecierea importanței cunoașterii specificului de dezvoltare psihică al copilului cu dizabilități neuromotorii și receptarea adecvată a acestei informații;
- schimbul continuu de informații privind evoluția și dezvoltarea psihică a copilului cu dizabilități neuromotorii.

Finalități de studii

La sfârșitul cursului formabilul va putea să:

- Să cunoască particularitățile de dezvoltare psihofizică a copiilor cu dizabilitate neuromotorie;
- Să cunoască și să aplice instrumente de evaluare psihopedagogică a dezvoltării copilului cu dizabilități neuromotorii;
- Să elaboreze planul și planificarea intervenției individualizate pentru copiii cu dizabilități neuromotorii;
- Să cunoască și să aplice metode de stimulare și dezvoltare a autonomiei personale, a limbajului și comunicării la copiii cu dizabilități neuromotorii;
- Să aplice strategii de dezvoltare a motricității la copiii cu dizabilități neuromotorii;
- Să aplice metode de terapie și recuperare a psihomotricității la copiii cu dizabilități neuromotorii;
- Să înțeleagă rolul psihopedagogului și a familiei în activitățile de terapie, reabilitare și socializarea a copiilor cu dizabilități neuromotorii.

Precondiții

Pentru a înțelege și a însuși cursul *Psihopedagogia persoanelor cu dizabilități neuromotorii*, formabilii trebuie să posede cunoștințe din psihologia specială, pedagogia specială, evaluarea dezvoltării copilului, psihoterapie, consiliere psihopedagogică. Ei trebuie să posede cunoștințe privind specificul dezvoltării proceselor cognitive, afective și volitive, a personalității și particularităților individual-tipologice, a relațiilor interpersonale a copiilor cu dezvoltare tipică.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Copilul cu dizabilități neuromotorii. Dizabilitatea, cauzele și manifestările clinice. Ce este dizabilitatea neuromotorie. Cauzele dizabilității neuromotorii. Factorii de risc în apariția dizabilităților la copii. Manifestările clinice a dizabilității neuromotorii. Problemele de îngrijire a copilului cu dizabilități neuromotorii. Importanța mișcării pentru copilul cu dizabilități neuromotorii. Importanța diagnosticării și asistenței timpurii a copilului cu dizabilități neuromotorii. Terapii de reabilitare aplicate copiilor cu dizabilități.

Tema 2. Paralizia cerebrală infantilă (PCI). Ce este paralizia cerebrală infantilă. Cauzele apariției PCI. Clasificarea și evaluarea PCI. Particularitățile psihologice ale copiilor cu PCI. Perturbarea funcțiilor psihice superioare la copiii cu PCI. Dereglarea funcțiilor intelectuale la copii cu PCI. Dereglările dezvoltării funcției verbale la copiii cu PCI. Dereglări în formarea personalității copiilor cu PCI. Reabilitarea complexă al copiilor cu PCI. Socializarea și integrare a copiilor cu PCI.

Tema 3. Evaluarea psihopedagogică a dezvoltării copilului cu dizabilități neuromotorii. Importanța diagnosticării și asistenței timpurii a copilului. Evaluarea psihopedagogică a dezvoltării copilului cu dizabilități neuromotorii. Strategii de evaluare ale dezvoltării copilului cu dizabilități neuromotorii.

Tema 4. Asistența psihopedagogică a copilului cu dizabilități neuromotorii. Planul și planificarea intervenției individualizate a copilului cu dizabilități neuromotorii. Comunicarea și limbajul. Motricitatea. Autonomia personală. Activitatea de joc.

Tema 5. Terapia tulburărilor de psihomotricitate la copilul cu dizabilități neuromotorii. Terapia tulburărilor de schemă corporal. Terapia tulburărilor de lateralitate. Terapia tulburărilor de orientare, organizare și structurare spațială. Terapia tulburărilor de orientare, organizare și structurare temporal. Terapia de realizare motrică și instabilitate psihomotorie.

Tema 6. Parteneriatul în favoarea copilului cu dizabilități neuromotorii. Parteneriatul în asistarea copilului cu dizabilități neuromotorii. Strategii de dezvoltare a parteneriatului în favoarea copilului.

Strategii de predare și învățare
Ținând cont de principiul interacțiunii active profesor-formabil, de caracterul materiei de studiu, de caz, de situație, vor fi aplicate: conversația, demonstrația, studiul de caz, cooperarea, exercițiul, experimentarea, consultația, referatul.
Strategii de evaluare
Evaluarea curentă: Evaluarea se bazează pe rezultatele a două lucrări de evaluare curentă, sub formă de test, participarea la discuții în timpul seminarelor. Portofoliu. (60% din nota finală). Evaluarea finală de examen: Evaluarea finală se realizează sub formă de test și constă în prezentarea unui răspuns complet care să conțină viziunea de ansamblu a obiectului studiat. Portofoliu. (40% din nota finală).
Bibliografie
Obligatorie: <ol style="list-style-type: none">1. Albu, A., Albu, C. Asistența psihopedagogică și medicală a copilului deficient fizic. Editura Polirom. București, 2000.2. Gînu, D., Țăruș, M., Mocanu, A. Copilul cu dizabilități neuromotorii: Ghid pentru specialiști - Ch.: "Valinex" SRL, 2010. - 128 p.3. Moțet, Dumitru Psihopedagogia recuperării handicapurilor neuromotorii. București, 2001.4. Абрашина, Н.А. Двигательные церебральные нарушения. Саратов, 1997.5. Калижнюк, Э.С. Психические нарушения при детских церебральных параличах. Киев, 1987.6. Ипполитова, М.В., Бабенкова, Р.Д., Мастюкова, Е.М. Воспитание детей с церебральным параличом в семье. Москва, 1993. Opțională: <ol style="list-style-type: none">1. Baciu, C. Aparatul locomotor. Editura Medicală, București, 1981.2. Buică, Cristian Bazele defectologiei, București, 2006.3. Gherguț, Alois Sinteze de psihopedagogie specială. București, 2005. Verza, E. Defectologie și logopedie. Modulele I, II și III. Editura Credis. București, 2007.

Denumirea programului de studii	Psihopedagogie specială
Ciclul	Formare profesională continuă / calificare profesională suplimentară
Denumirea cursului	Psihopedagogia devianțelor comportamentale
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială, Catedra de Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Pîrvan Mariana, lector universitar
Cadre didactice implicate	Ponomari Dorina, dr., lect. univ.
e-mail	chitarmy@hotmail.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					Contact direct	Studiu individual
S.02.O.018	2		II	60	16	44

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul „Psihopedagogia devianțelor comportamentale”, are un caracter teoretico-practic, urmărind însușirea de către studenți a noțiunilor de bază privind problematica tulburărilor emoționale și comportamentale. Acest curs va forma la studenți abilități și atitudini asupra unor aspecte de ordin practic, măsuri de prevenție, intervenții de consiliere ale persoanelor cu devianțe comportamentale.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: studenții trebuie să opereze cu terminologia din domeniu; să prezinte punctele de vedere care anticipează cristalizarea teoriilor biologice: fizionomismul; să dea explicații asupra comportamentului infrațional, rezultate din studiul genetic al gemenilor; implicații ale structurii cromozomială XXY în etiologia conduitei delictive;

Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării:

să posede abilități cu privire la metodele și tehnicile psihologice pentru evaluarea cantitativă și calitativă a infraționismului;

Raționalizare și decizii:

să-și dezvolte motivații de cunoaștere mai bună și mai profundă a personalității copilului cu comportament deviant;

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii:

să opereze cu tipologia și caracterizarea delictivilor; să posede cunoștințe cu privire la prezentarea și interpretarea teoriilor bazate pe conceptul de conflict;

Dezvoltarea profesională continuă:

formarea noilor deprinderi și abilități practice; desăvârșirea continuă a cunoștințelor, abilităților și competențelor privind măsurile de prevenție, intervenții de consiliere ale persoanelor cu devianțe comportamentale;

Finalități de studii

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii:

să prezinte cunoștințe cu privire la teoriile clasice privind etiologia devianței comortameale și școala pozitivă;

să opereze cu terminologia din domeniu;

Aplicarea cunoștințelor și a concepției:

să prezinte punctele de vedere care anticipează cristalizarea teoriilor biologice;

Raționalizare și decizii:

să opereze cu tipologia și caracterizarea delicvenților;

să posede cunoștințe cu privire la prezentarea și interpretarea teoriilor bazate pe conceptul de conflict;

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii:

să dea explicații asupra comportamentului infracțional, rezultate din studiul genetic al gemenilor;

implicații ale structurii cromozomiale XYY în etiologia conduitei delicvente;

Dezvoltarea profesională continuă:

să posede abilități cu privire la metodele și tehnicile psihosociologice pentru evaluarea cantitativă și calitativă a infracționismului.

Precondiții

Cunoștințe de bază despre devianța comportamentală, despre importanța determinării și clasificării comportamentului deviant și influența asupra societății. Studenții trebuie să știe că persoanele cu un comportament deviant ar fi bine de depistat chiar de la primele abateri pentru ca recuperare sau influența psihosocială să o influențăm benefică asupra individului afectat dar și asupra societății. Întrucât este un fenomen social, este bine de studiat în comparație cu alte fenomene sociale (antisociale).

Unități de curs

- 1 Noțiunea de comportament deviant. Clasificarea și apariția devianței comportamentale ca știință.
- 2 Criteriile de implicare etiologică.
- 3 Devieri de comportament de tip nevrotic.
- 4 Cauzele principale, tabloul clinic și tratamentul. Infracționalismul.
- 5 Caracteristica infractorilor cu tulburări psihice. Delicvența juvenilă.
- 6 Adicția. Refugiul. Clasificarea adicției
- 7 Agresivitatea /Violența (copii, femei, bătrâni).
- 8 Caracteristica victimei și a agresorului. Modalități de intervenție, prevenire.
- 9 Metode de consiliere/terapie.
- 10 Suicidul și categoriile lui.
- 11 Cauzele suicidului.
- 12 Diagnostica intențiilor suicidale.
- 13 Managementul pacientului suicidar.
- 14 Sexualitatea.
- 15 Orientarea sexuală și devierile de comportament sexual.

Strategii de evaluare

Evaluare curentă: evidența implicării studenților în discuții, dezbateri, realizarea sarcinilor; competențe de exprimare liberă în scris (eseuri); de argumentare în dezbateri;

Evaluarea se bazează pe rezultatele a două lucrări de evaluare curentă, sub formă de test, participarea la discuții în timpul seminarelor.

Nota finală se constituie din următoarele componente:

40% - Nota de la examenul final

40% - Nota medie de la cele două evaluări

20% - Participare la discuții în cadrul seminarelor.

Bibliografie

Obigatorie:

1. Dragomirescu Virgil-Tiberiu. Psihosociologia comportamentului deviant, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1976
2. Probleme criminologice ale prevenirii recidivei, București, 1983
3. Baci T., Psihologia comportamentului deviant, Suport de curs, Chișinău, 2009

Opțională:

1. Basilia de George Orientările și principiile cercetării criminologice în România, București, 1982
2. Bogdan T., Comportamentul uman în procesul judiciar, M. I., București, 1983
3. Iustin Stanca, Gh. Matei și Ion Stan – Teorii criminologice contemporane. Contribuții la studiul etiologiei infracționalității juvenile, Ed. M. I., București, 1992
4. Mitrofan N. Psihologie judiciară, Ed. Șansa, București, 1992